

DİPLOMAT

№ 35-36 (75-76) 01-31 dekabr, çileya pêşin, 2007
Ji meħa şübatē sala 2003-a tē weşandin

Həftəlik ictimai-siyasi qəzet
Rojnama heftane, ya civâkî û sîyâsî

Qiyməti,
Hêjaye 30 qəpik

Xalqımızı Qurban Bayramı münasibatılı təbrik edirik! CEJNA GELÊ ME YA QURBANÊ PÎROZBE!

Ölkə prezidenti İlham Əliyev cənabları
Ümummilli Liderimizin ziyarətində

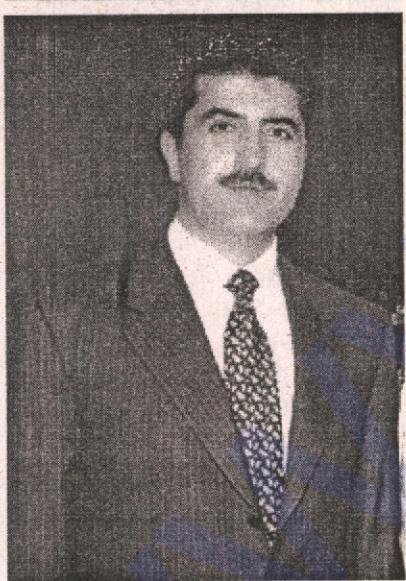

Xatırələr unudulmur

ULU ÖNDƏR HƏR ZAMAN BİZİMLƏDİR

Ne qədər ki, müstəqil Azərbaycan dövləti var, Azərbaycan xalq var, ümummilli lider, böyük öndər Heydər Əliyev de übəklərdə yaşayacaqdır

Hər bir insan arzu edər ki, dahi, möhtərəm və mötəbər dövlət rəhbərləri ilə görüşsün. Belə fürsətlərdən biri, də mənə qismət oldu. Və mənə dünya siyasetçilərinin öndərləri sırasında olan ümummilli lider, böyük öndər, müdrik insan, dövlət rəhbəri Heydər Əliyev cənabları ilə görüşmək qismət oldu. O gün mənim həyatımın ən xoş günlərindən biri idi. O günü mən hər zaman xoş xatırələr kimi anıram və yeri düşəndə o görüş barədə dostlara fəxrlə danışıram. Səh: 2-də

ПРЕМЬЕР-МИНИСТР
КУРДИСТАНА
КОНСУЛЬТИРУЕТСЯ
СПОЛИТИКАМИ В
БАГДАДЕ

Премьер-министр Курдистана Нечирван Барзани проводит в Багдаде встречи с видными иракскими политиками. Вчера он встретился с Абдул Азизом аль-Хакимом, лидером Высшего совета исламской революции в Ираке.

Səh: 15

MHP: Divê Buyukanit
dev ji sererkanîyê berde

Silahı yerə
qoymaq üçün
Kürdüstan Fəhlə
Partiyasının
rəhbərliyi
şərtlərini açıqladı

Səh: 7

PKK-a Kürdüstan milli
azadlıq hərəkatıdır

Mövzu eyni olsa da, bir sıra qəzet rəhbərlərinin istəyinə görə hərdən kürd xalqının problemi ilə bağlı müsahibələr verməyə çalışıram. Növbəti müsahibim "Bizim yol" qəzetiñin xüsusi müxbiri Natiq bəydir. Mən düşünürdüm ki, hərdən Türkiyə, İraqa, İranaya getməyimlə əlaqədar həmkarım yəqin İraq türkmanları, Təbriz azəriləri haqqında məndən nə isə məlumat almaq istəyir. Lakin hər zaman olduğu kimi, mövzu yenə PKK-a mövzusu oldu.

Səh: 4-də

Джалал Талабани: Шимон Перес
открывает двери независимому Курдистану

Агентство
Иновостей Yaqen
Иракский "Президент
Джалал Талабани"
приветствовал заявления
"израильского"
президента Шимона
Переса, де-факто
подтверждающее "независимость" курдов
Ирака.

Səh: 16

ULU ÖNDƏR HƏR ZAMAN BİZİMLƏDİR

Nə qədər ki, müstəqil Azərbaycan dövləti var, Azərbaycan xalqı var, ümummilli lider, böyük öndər Heydər Əliyev də ürəklərdə yaşayacaqdır

Xatirələr unudulmur

Hər bir insan arzu edər ki, dahi, möhtərəm və mötəbər dövlət rəhbərləri ilə görüşsün. Belə fürsətlərdən biri də mənə qismət oldu. Və mənə dünya siyasetçilərinin öndərləri sırasında olan ümummilli lider, böyük öndər, müdrik insan, dövlət rəhbəri Heydər Əliyev cənabları ilə görüşmək qismət oldu. O gün mənim həyatımın ən xoş günlərindən biri idi. O günü mən hər zaman xoş xatirələr kimi anıram və yeri düşəndə o görüş barədə dostlara fəxrlə danışıram.

-1992-ci ilin dekabr ayı idi. Hər yerde hərc-mərcilik hökm süründü. Cəbhədə itaetsizlik, özbaşınlıq yaranmış, günü-gündən torpaqlarımız əldən gedir, şəhidlərimizin sayı artırıldı. Azərbaycan yas içində idi. Ölkəmizin hər yerində yaxınalar qurulmuşdu.

Hər gün cəbhədən xoşagelməz xəbərlər gəlirdi. Heç kim heç kimin ərizəsini oxumaq istəmirdi. Demək olar ki, ölkə idarə olunmurdu.

O zaman faşist Səddam Hüseyn zülmündən qaçıb Araz çayını keçərək Naxçıvana pənah getirən və hakimiyətdə olan serişdəsiz cəbhəcilerin elinə düşən bir qrup kurd və türkman qaçqınlarının həbs olunduğunu eşitdim, hansı ki, əksəriyyəti arvad-uşaq, yaşları yetmiş haqlamış qocalar və ona qədər orta yaşılı kişilər idilər. Hətta həmin günlərdə bir qadın iki qız övladı dünyaya gətirmişdi, birinin adını Azərbaycan, digərinin adını isə Kürdüstan qoymuşdular. O vaxtkı səbətsiz dövlət rəhbərlərinin ucbatından Naxçıvan sərhədçiləri onları saxlamış və 6 aya qədər həbs etmişdilər. Bu məsələ ilə bağlı Adile Cəmalla birlikdə N-sayılı təşkilatda işləyən, "ağsaqqal" kimi tanıdığımız adını bura yazmağı laiq bilmədiyim bir "adəmin" yanına getdik və qaçqınların azad olunması üçün ondan işə qarışmağı xahiş etdik. Lakin ondan ağsaqqala yaraşmayan bir cavab alındıq. Ən acınacaqlısı o idi ki, o, cavabı russ dilində verdi və "İdite k çortu oni vse terroristi" dedi. Məsələ ilə bağlı KMM-nin rəhbərliyinə müraciət etsək də fərqli cavab ala bilmədik.

Adile Cəmal təsəlli olaraq mənə dedi: "Tahir müəllim, ister N-sayılı təşkilatda işləyən, isterse də KMM-nin rəhbərləri evlərində kurd dilində danışa bilmirlərə onlardan nə gözləyirsən". Həqiqətən az da olsa mənə bir qədər təssəlli oldu.

Havalarda çox soyuq olmasına baxmayaraq bu işə bağlı biz Naxçıvan MR-na getdik. Ora gece saatlarında çatdıq, məsələ ilə bağlı

Milli Məclisin sədri Heydər Əliyev cənablarına müraciət etdik, onuňla görüşmək istədiyimizi bildirdik. Vasif Talibov cənabları Heydər Əliyev cənablarının bizi qəbul edəcəyini bildirdi.

Gecə saat 24.00 idi. Qarabağ məsəlesi barədə kiminlesə telefonla səhəbet edirdi. Qapı yarıcaq olduğundan hərdən qulağımıza Qarabağla bağlı sözler çatırdı.

Bizi içəri dəvət etdilər. Naxçıvan Kürd Mədəniyyət Mərkəzinin sədri Nizami Aliyevlə qapını döydük, içəri daxil olduq. Naxçıvanda heç bir yerde elektrik işığı olmadığından otaqda neft lampası yanındı, otaq yarıqaranlıq idi, sol tərəfdə neft sobasının istisi hiss olunurdu. İş otağının baş tərəfində dəyirmi masa var idi. Heydər Əliyev cənabları masanın arxasında eyləşmişdi. Biz içəriye daxil olanda o, yerindən qalxbi bize tərəf gəldi. Bizi məsələ bir-bir görüşüb xoşgeldiniz dedi və qolumuzdan tutaraq masaya təref apardı. Bizi oturtduqdan sonra, özü keçib kresloya eyleşdi. Üç saata qədər bizimle çox sakit, semimi səhəbet edirdi. Mavi gözlərində müdriklik, sonsuz mərhemət görünürdü. Bizi diqqətlə dinlədi, işimizlə bağlı məlumat alandan sonra tapşırıqlar verdi və dedi:

"Qaçqınlarla görüşün, əger onlar bu qış Naxçıvanda qalmaq istəyirlərse biz onları kendlərdə yerləşdirə bilərik, görüşdən sonra vaxt tapıb mənim yanına gələrsiniz". Sonra

Beylər müəllimə tapşırıdı ki, gecdi, maşın olmaz, qonaqları aparın. Biz nə qədər təkid etsək də razı olmadı.

O böyük İnsanın hər işə belə

diqqətlə yanaşması məni valəh etdi. Öz-özüme düşünürüm; görənən onda işə belə maraqlı, həvəs hardandır. "Heç bir dövlət məmuru gecənin bu vaxtına qədər qalib işləməz." Şəhəri günü bizi Naxçıvan MTN-nə dəvət etdilər. Axşam saat sekizə qədər bizi sorğuladılar. MTN-nin əməkdaşları günorta yeməyinə getsələr də biz yeməksiz qaldıq. Axşam saat sekizkizdə MTN-nin iki əməkdaşı ilə birlikdə qaçqınların saxlandığı herbi hissəyə getdik. Herbi hissənin həyəti işq olmadığından zil qaranlıq idi. Bir azdan dar dəhlizə keçdik. Dəhliz qaranlıq olsa da dəhlizin sonunda zəif lampa işığı görünürdü. Geniş bir otağa keçdik, bizi Şahmurad, Şahmərdan və bizi dindirən MTN-nin əməkdaşlarından biri və tanımadiğim daha bir neçə mülki geyimli adamlar qarşılıdı. Yenə sorğu suallar başladı, sonda o qərara geldilər ki, qaçqınlarla kürd dilində danışmayaq.

Aralarında olan türkmanlar kürd dilini de bilirdilər, onların vasitəsi ilə öyrəndik ki, onlar tranzit bir ölkə kimi Azərbaycandan Rusiyaya, oradan da Avropaya getmək isteyirlər. Qaçqınların isteklərini öyrəndikdən sonra "qonaqlı" otağa geldik və onların isteklərini onlara bildirdik. MTN-nin əməkdaşlarından biri mənə tapşırıdı ki, Bakıya qayıdanda nazirliyə gedim.

Şəhəri günü qaçqınların problemləri ilə bağlı Heydər Əliyevə məlumat vermək üçün yenidən onuna görüşməyə getdik, işin bütün incəlikləri ilə maraqlandı, soruşdu və bize dedi: "Siz gedin, mən münasib yoldaşlara tapşıraram, onları azadlığa buraxıb, yola salarlar".

Şəhəri qaçqınlar həqiqətən hissə-hissə Bakıya göndərildilər və oradanda da Moskvaya yola salındılar.

Bir neçə gündən sonra məni MTN-ə çağırıldılardı və soruya tutdular: "Heydər Əliyev səndən nə soruşdu, başqa nə məsələ barəsində danışdırınız?" kimi suallarla bir neçə gün məni narahat etdilər.

O ölməz insanla görüşdüğüm üçün özümü xoşbəxt sayıram. Yu-xarıda qeyd etdiyim kimi dövrlerde Azərbaycanda böyük hərc-mərciliklər baş alıb gedirdi. Bunu görən xalq, xalqımızın dahi oğlu, ezelili və əbədi milli liderimiz Heydər Əliyev cənablarını Bakıya dəvət etdi.

Heydər Əliyev yenidən hakimiyyətə gəldi və tariximizi, diniyimizi, dillimizi, mənəviyyatımızı, parçalanmaq üzrə olan Vətənəmizi bize qaytardı. O, Azərbaycan xalqını, Azərbaycan dövlətini mehv olmaqdan, dünya xəritəsində silinmekdən birdəfəlik xilas etdi. Ölkəmizdə yaşayan milli azlıqlar Heydər Əliyevi, onun apardığı dünyəvi siyasetini böyük məhəbbətlə sevirlər və dəstəkləyirlər. Bu sevgi, bu məhəbbət xalqımızın ürəyində əbədi qalacaq. Çünkü xalqımız və ölkəmiz üçün tələyüklü anlarda düşmənlərimiz etnik azlıq amilindən istifadə etmək isteyirdilər. Azərbaycan xalqının ayrılmaz hissesi olan azsaylı xalqları felakət karşısındadır. Məhz Heydər Əliyev onları bu felakətdən xilas etdi.

Xalqımız onun xidmətlərini heç vaxt unutmayacaq, daim Heydər Əliyevin siyasetini dəstəkləyib və dəstəkləyecək. Biz Heydər Əliyevin ideyalarının həyata keçməsi üçün ömrümüzün sonuna kimi çalışacaq və onun ideyalarını yaşıtmak üçün möhtərəm prezidentimiz İlham Əliyev cənablarını möhkəm dəstək olacaqıq.

O, ölümü ilə xalqlarımızı birləşdirdi və onun məzarı milletimizin ziya-rətgahına çevrildi. Bu gün minlərlə insan axını onun məzarını ziyarət etmek üçün sübh çağından əllerində gülcük gülü-gülüstənə dönmüş Fəxri Xiyabana axın edir, milli liderimizi anırlar.

"Güneşdən nur doğar", deyiblər. Doğrudan da bu gün xalqımız Heydər Əliyevdən doğan nurnun, İlham Əliyevin etrafında birləşərək Öndərimizdən miras qalan Vətənəmiz Azərbaycanı inamlı addımlarla qabaqcıl ölkələr sırasına aparırlar.

O hər zaman, hər an bizimlədir çünki onun xalqımıza bəxş etdiyi tükənməz sərvətlər hər yerdədir. Xalqımızı azadlığa çıxaran, ona xoşbəxt gələcək bəxş edən, Ümummilli liderimizə Uca Tanrıdan rəhmət dileyirik.

Tahir Süleyman

ANIM

Bu gün ulu öndərimizin anim günüdür. Xalqımız sevimli övladını ziyarət etmək üçün, sübh tezden əllerində tər qərənfillər-qızıl güllər axın-axın Fəxri Xiyabana Ulu Öndərimizi ziyarət etməyə gedirlər.

Bu dahi insan Azərbaycan xalqının xoşbəxtliyi, onun dövlətçiliyinin və müstəqilliyinin qorunub saxlanması və möhkəmləndirilməsi yolunda gecə-gündüz çalışaraq özünü, sözün əsl mənasında şəhid etdi. 1990-1993-cü illərdə öz canından artıq sevdiyi və 70-ci illərdə onun şöhrətini bütün dünyaya yaymış bu dahi şəxsiyyət doğma Vətəni Azərbaycanın başının üstünü qara buludlar aldı, dövlətimizin yox olmaq, vətəndaş müharibəsi, qardaş qırğını təhlükəsi ilə üzüze qaldığı, anarxiyanın, hərəmətliyin, xaosun, separatçılığın, etnik münaqişələrin baş alıb getdiyi, erməni təcavüzkarlarının yeni-yeni hedelerinin davam etdiyi bir vaxtda onun xalqımızı mütləq əksəriyyətinin təkidlə tələbi ilə yenidən respublikamızın rəhbərliliyinə qayıdı Azerbaycanı və milleti qəcilməz felakətlərdən

xilas etdi.

Azərbaycan xalqının min illik arzusunu tarixi reallığa çevirmiş xalqımızın qurbanları bahasına əldə etdiyi müstəqilliyi zamanın çetin və keşmə-keşli sınaqlarından çıxarıb, onu qoruyub saxlayan, sivil dönyanın və Avropa ailəsinin bir üzvüne çevirmiş Azərbaycana rəhbərlik etdiyi 34 il ərzində sevimli prezidentimiz Heydər Əliyevin xalqımızın tərəqqisi namine göstərdiyi bü-

bazar iqtisadiyyatına keçməsi və bu sahədə aparılan uğurlu iqtisadi siyaset nəticəsində ölkə iqtisadiyyatının inkişafında özəl sektorun rolu və yeri de idən-ile artır və indi o, mühüm rol oynamaya başlamışdır.

Müstəqillik illərində en çox yadda qalan və cahanşumul əhəmiyyət kəsb edən hadisələr arasında 1994-cü ilin may ayında atəşkəsə nail olunması, həmin ilin sentyabrında dönyanın aparıcı neft şirkətləri

verilməsi və s. bu kimi onlarca hadisenin adını çəkmək olar.

Möhtərem Cənab Prezident! Atanızın yolunu davam etdirərək, "Mən her bir Azərbaycan vətəndaşının Prezidenti olacağam" vedini vermekle Siz prezent seçildiyiniz ilk günlərdən xalqımızın ürəyini feth etmiş, onlara qoqanad vermisiniz. Allah hamımız üçün əziz olan atanız Heydər Əliyeva rəhmat eləsin! Qəbri nurla dolsun!

Heydər Əliyev təkcə Azərbaycana deyil, bütün beşəriyətə məxsus olan olməz qüdrətli şəxsiyyət idi. Biz onun əməllerinin, arzularının, yarımqı qalmış işlərinin reallaşması və yerində qoyub getdiyi layiqli varisi - Sizin İlham Heydər oğlu Əliyevin qarşıya qoymuş bütün vezifələrin layiqinə yerinə yetirilməsi üçün elimizdən geləni edəcək, həmimə Sizi dəstəkləyəcək və öz işimiz, əməllerimizlə Sizə arxa olacaq. Qoy Ulu Tanrı Sizi qorusun.

*Derin hörmətə
Azərbaycan Milli EA İqtisadiyyat İnstitutunun
direktoru,
AMEA-nın müxbir üzvü,
i.e.d., professor
Şahbaz Muradov*

O ÖLMƏZDİR

tün xidmetlər göz qabağındadır və onları saymaqla qurtaran deyil. İkinci dəfə respublika rəhbərliyinə qayıtdığı ilk gündən Heydər Əliyev Azərbaycanda həyata keçirilən iqtisadi islahatların və camiyyət hayatında baş verən bütün kökü dəyişikliklərin və yeniliklərin təşkilatçısı, İlhamvericisi və istiqamətləndiricisi olmuşdur. Müdirlik rəhbərimizin gerçin əməyi, serüstəsi, böyük təşkilatçılıq qabiliyyəti, uzaq-gören daxili və xarici siyaseti nəticəsində ölkəmizin ilk Konstitusiyası yaradılmış, ilk dəfə demokratik yolla aparılan prezident seçimləri keçirilmiş,

ictimai-siyasi sabitlik bərəqərə olunmuş, ölkədə yaşayış bütün millətlərin dostluğu və qardaşlığı təmin edilmiş, ana dilimiz bərpa olunmuş, dövlətçiliyimiz və müstəqilliyimiz üçün böyük əhəmiyyəti olan atəşkes haqqında razılaşma əldə olunmuş, Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi yaşaması üçün ilkin şərait yaradılmış, onun şəxsi göstəricisi, təşəbbüs və rəhbərliyi ilə hökumətin iqtisadi programı işlənib hazırlanmış və indi müvəffəqiyyəttelə həyata keçirilməkdədir.

Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərliyi ilə ölkəmizin

ile "esrin müqaviləsi"nin imzalanması, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft boru kəmərinin tikintisinin reallaşması və işe düşməsi Azərbaycanda milli birliyin və sabitliyin təmin edilməsi, elifbamızın və ana dilimizin bərpası, iqtisadi yüksəlişə nail olunması, qüdrətli ordu qurulması, dönyanın bütün ölkələri ilə hərtərəflə əlaqələrimizin yaradılması və inkişaf etdirilməsi, Azərbaycanda elmin və təhsilin inkişafına qayğıının artırılması, dağlımcı təhlükəsi ilə üz-üzə qalmış Elmlər Akademiyasının Milli Elmlər Akademiyasına çevrilmesi və ona en yüksək elmi idarə statusu

Şəhid ailəleri və eliller üçün tikilmiş ilk binanın açılışında çıxışını necə diqqətlə dinleyirdi.

Nedənse Heydər Əliyev deyəndə mənim gözlərimin önüne Atatürk-Atatürk deyəndə Heydər Əliyev gəlir. Onların gördüyü tarixi işlərin miqyasında da, özlərində də, gözlərində də bir oxşarlıq vardi.

İnanmaq olmur ki, Heydər Əliyev ebediyətə qovuşub. Nə edəsən ki, Heydər Əliyevin də çox sevdiyi Səməd Vurğunun dediyi kimi, "sehri bir aləm olan, bir yandan boşalıb, bir yandan dolan" fani dönyanın öz qanunları vardır. Tesellini onda tapıraq ki, dövlətçiliyimiz Heydər Əliyevin sayəsində möhkəm özül üzərində bərəqərə olub. Qatar sürət götürüb. Sükan arxasında Heydər Əliyevin işini və kursunu ləyəqətlə davam etdirməyə qadir, onun layiqli oğlu, Prezidentimiz İlham Əliyev durur.

Burada bir arzumu da bildirmək istədim, şübhə yoxdur ki, qədirbilen xalqımız böyük insan Heydər Əliyevin xatirəsini ebediləşdirmək üçün təkliflər irəli sürəcəkdir.

Men bir ziyanlı kimi arzu edədim ki, Dağüstü parkın en yüksək yerində onun əzəmetli heykəli ucaldılsın. Bu hamının ürəyindən olardı

Heydər Əliyev xoşbəxt insan idi

-İnsan kütləsinin içərisində növbədə dayanan zaman Heydər Əliyevə xalqın hədsiz məhəbbətinin bir daha şahidi oldum. Doğrudan da Heydər Əliyev xoşbəxt insan idi. Körpədən aqsaaqqala qədər Heydər Əliyevə olan sevgi məni heyrətə saldı. Heydər Əliyev Azərbaycanın Atatürkü idi. Azərbaycan xalqının sevimli oğlunu, Millət Atasını bu gün ziyarət etdik. İnsan axınının ardarası görünmürdü. Bu xalqın Ulu Öndərə olan məhəbbətindən irəli gelirdi. Azərbaycanı düşdürüyə belalardan xilas edən, beynəlxalq aləmdə nüfuzunu yüksəldən və ölkəni böyük dövlətlərin sırasına daxil edə bilən öndərimiz xalqın ürəyində ebədi yaşayacaq. O, bütün türk dönyasının sevimliyi idi. Mənim 82 yaşı var. Onun kimi xalqını sevən, bütün insanlara diqqət və qayğı gösterən ikinci şəxs tanımır. Heydər Əliye-

vin parlaq işləri barəsində saatlarla danışmaq olar. Allah-Təala qismət etdi ki, mən de Heydər Əliyevin dövründə yaşadım. Bu, bizim üçün en böyük xoşbəxtlikdir. Bu gün Azərbaycan xalqının ürəyindəki kədərlə üzündəki iftخار hissi birləşib. Hesab edirəm ki, bu, analoqu olmayan bir hadisədir. Dünya Azərbaycanlılarının Mədəniyyət Mərkəzinin rəhbəri kimi ona ulu Tanrıdan rəhmət diləyirəm.

*Söhrab TAHİR,
xalq şairi.*

XİLASKAR

qarşısını almış olmuşdur. Heydər Əliyevi ən uca dağ zirvesine bənzətmək olar. Araländiqca, uzaqlaşdırıqca onun möhtəşəmliyini hamı görəcək. Bununla bağlı çok ciddi bir məsələyə de toxunmaq istərdim. Bəzi istisnalar-

da Heydər Əliyev haqqında tələm-tələsik yazılmış kitablar meydana gəlib. Onun haqqında fundamental əsərlər, tədqiqat işləri təfəkkür sahibi olan tədqiqatçılarını gözləyir. Heydər Əliyev yaradıcı adamlara, elmimizə, ədəbiyyatımıza, incəsənətimizə ümumiyyətlə mədəniyyətimizə böyük qayğı gösterirdi. Özü yaradıcı adam idi. Hər şəyə çox maraq və diqqətlə qulaq asındı. Yaxşı yadımdadır, 2000-ci ildə Lökbatanda İlham Əliyev cənablarının təşəbbüsü ilə Qarabağ

*Gəzənfar PAŞA YEV
Filologiya Elmləri doktoru, professor*

PKK-a Kürdüstən milli azadlıq hərəkatıdır

Mövzu eyni olsa da, bir sıra qəzet rəhbərlərinin istəyinə görə hərdən kurd xalqının problemi ilə bağlı müsahibələr verməyə çalışıram.

Növbəti müsahibim "Bizim yol" qəzetiñin xüsusi müxbiri Natiq bəydir. Mən düşünürüm ki, hərdən Türkiyəyə, İraqa, İranaya getməyimə əlaqədar həmkarım yəqin İraq türkmanları, Təbriz azəriləri haqqında məndən nə isə məlumat almaq isteyir. Lakin hər zaman olduğu kimi, mövzu yenə PKK-a mövzusu oldu.

Natiq bəy, sizinlə görüşdürümüz vaxtdan xeyli zaman keçib və Türkiyə siyasetində bir sıra yeniliklər meydana gəlib.

Mənəcə sizin üçün ən önəmli xəbər Yaşar Böyükəninin Türkiyə Milli Məclisində dediyi sözlər olacaq: "PKK-a məclisə girdi siyasiləşdi və leqləşdi". Yəqin MHP-nin qrup rəhbərinin də Yaşar Böyükən haqqında istəfa tələbini eşitmisiniz.... Ona görə də çalışacağam vedyiniz suallara geniş cavab verim.

-Bu gün kürdlərin hüquqlarını müdafiə edən və bu yönə "Diplomat" qəzetiñi nəşr etdirən Tahir Əliyevin PKK-ya münasibəti necədir?

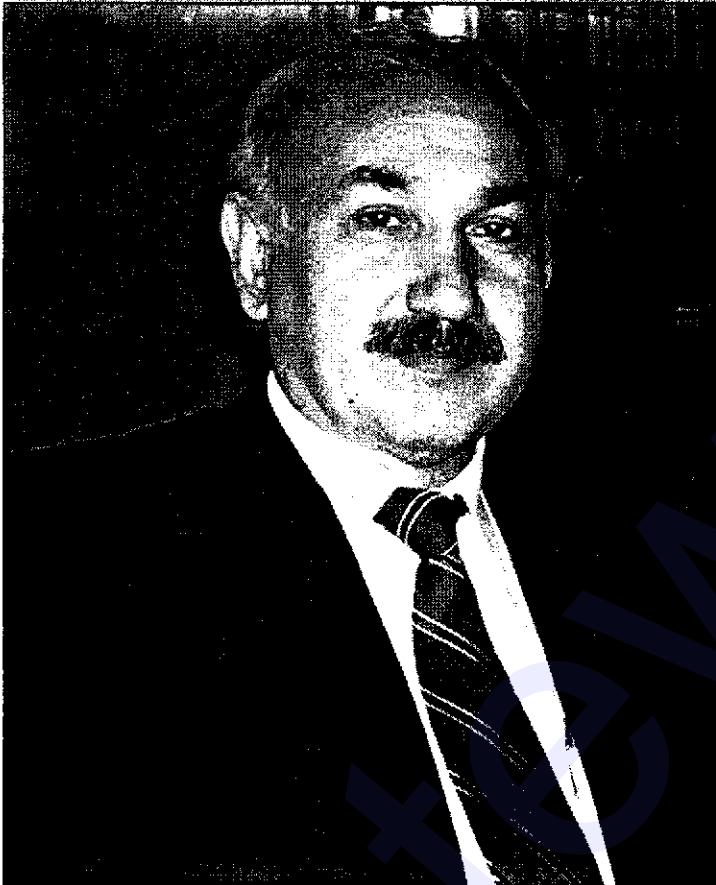
Əvvəla, men hüquqsunas deyiləm, kiminsə hüquqlarını müdafiə edəm. İkinci, respublikada çıxan yüzlər qəzet kimi biz də dünya kürdləri haqqında hem kurd oxucularına hem də Azərbaycanda yaşayan bütün oxuculara qismən də olsa məlumat veririk. Qaldı Kürdüstən İşçi Partiyası haqqında verdiyiniz suala onu demək istəyirəm. Natiq bəy, siz "yuxudan" deyəsen gec durmusunuz. Cənki bu barədə çox danışmışıq. İsteyirsiniz bir daha deyim Kürdüstən İşçi Partiyası kurd xalqının Milli Azadlıq Hərəkatıdır! Mən "Diplomat" qəzetiñdə bu barədə dəfələrle oxuculara məlumat vermişəm. Hem də 2002-ci ildə Abdulla Öcalanın şəkli ilə bağlı təqvimini çıxaran zaman Azərbaycanın bütün tele kanalarında dünya ictimaiyyəti qarşısında siz verdiyiniz sualın cavabını vermişdim. Deyəsen siz indi ayılmışınız, Natiq bəy, Həmin dövrde MTN-də, DİN-də və mətbuat qarşısında dedim ki, PKK-nın kim üçün nə olduğunu bilmirəm, amma mən kurd olaraq PKK-nı Kürdüstən Milli Azadlıq Hərəkatı kimi tanıyıram. Unutmayın ki, bu sözləri seçkilər zamanı Ankarada, İstanbulda keçirilən mitinqlərdə yüz minlərlə kütü "biz PKK-çıqıq burdayıq" dedilər. Eləcə də Türkiyə Böyük Millet Məclisində oturan 20 kurd deputat və Avropa Parlamentində iştirak edən deputatlar da PKK-nı Milli Azadlıq Hərəkatı adlandırmışlar.

-Yəqin ki, ABŞ və Böyük Britaniya dövlətlərinin PKK-nın terroru təşkilat olmasa haqqında bəyanatlarından xəbərdarsınız. Necə olur ki, Azərbaycan prezidenti başda olmaqla digər rəsmilərin analoji açıqlamalarına baxmayaraq, Siz terroru təşkilatı milli azadlıq hərəkatı hesab edirsiniz?

-Hər bir dövlətin öz maraqları var. Amma gəlin bu gün reallıqlardan danışaq. Azərbaycanda 40-dan artıq azsaylı xalq yaşıyır. İndiye qədər ərəblərin, farsların, Rusyanın və SSRİ-nin müstəmləkəsi kimi boyunduruq altında yaşımişıq. Heç bir dövlətde yaşayan milletlərə məcburiyyətə "nə mutlu ərəbsən", "nə mutlu ermənisən", "nə

"Artıq müstəqil Kürdüstən dövlətinin yaranması qəçinilməzdir. Əgər Türkiyə dövləti ümumi əfv çıxarmazsa, Kürdüstən İşçi Partiyasının rəhbəri Abdulla Öcalan buraxılmazsa Türkiyənin aqibəti İraqın aqibəti kimi ola bilər.

Ona görə də Abdulla Öcalan dərhal buraxılmalı və kurd məsələsinə aid yaranmış bütün problemlər həll edilməli, iki qardaş xalqın sülh şəraitində yaşaması təmin edilməlidir."

mutlu russan", "nə mutlu gürcüsen" "nə mutlu cühdənsən" söhbəti olmayıb. Əgər bu gün Türkiyədə 25 milyon kurd xalqının milli mənsubiyyəti tanınmır, məktəblərdə müəllim və şagidlərin hamısının kurd olmasına baxma-yaraq məcburi olaraq "nə mutlu türkəm", "tək bayraq, tək dövlət, tək millet" dedizdirirlərsə, bunu nece izah edə bilərsiniz?

-Mənədə belə məlumat yoxdur, həqiqətən bele olduğunu bilmirəm.

-Mən dediyinə inanıram. Nədən Qabar dağlarında, Qəndilin ucqar və sair yerlərində bir gerilla öldürüləndə onu bilsiniz, ancaq 30-illik mübarizənin səbəbini bilmirsiniz?

"Məlumatınız" olmadığı üçün belə suallar vermək sizin üçün doğru deyil. Əvvəlcə evin astanasından kənara çıxmak lazımdır, sonra Türkiyənin kürdlər yaşayan bölgələrinə gedib şəhər və məktəbləri gəzib həqiqətləri öz gözünüzə görün. Sonra İstanbula gedib ermənilərə verilən hüquqları arasında, görün ermənilərə verilən haqq və hüquqların 10 faizi kurd xalqına verilib? Natiq bəy, siz gərək bu məsələni "dəqiqləşdirib", sonra mənənə bu sualları verəydiiniz. Mədəniyyətsizlik olmasın deyə mən müsahibənizi yarımcıq qoymuram!

-Siz hansı hüquqları əsas götürürsünüz?

-Mədəni haqqları,

1. Kurd xalqının və Türkiyədə yaşayan başqa xalqların varlığı konstitusiyada tanınmalıdır.

2. Kurd dili üzərində olan qadağa götürməli, ikinci dövlət dili kimi qəbul edilməlidir (Rusiyada 40-dan artıq dövlət dili olduğu kimi)

3. Kurd dilində radio-televiziya, orta və ali məktəblər açılmalıdır, necə ki, Azərbaycanda taliş, kurd, ləzgi, avar, rus, cühud və digər lərinin mədəni hüquqları tanınır. Bu milletlər üçün televiziyyada yer ayrılib, kitabları, qəzetləri nəşr olunur. Dünya gör-götür dünyasıdır. Türkiyə dövləti generallarının hök-

mündən qurtarüb demokratik yollara el atmalıdır. Vaxtı çoxdan keçmiş kamalizm sisteminə qurtarmalıdırlar və orda yaşayan bütün xalqların haqqları tanınmalı, sivil federativ sistemə keçməlidirlər. Öks halda, inhisarçı dövlətlər - Türkiyə dövlətinin dağılmasına nail olacaqlar.

-Ancaq bilirsiniz ki, prezident İlham Əliyev PKK-ya qarşı mübarizədə Türkliyədə dəstək verib...

-Mən nə dövlət rehbərliyinin, nə də hüquq mühafizə orqanlarının düşüncə tərzinə qarişa bilmərəm. Sual mənənə ünvanlandığı üçün bir kurd kimi fikrimi size dedim. Hazırda Türkiyədə 24 illik vətəndaş müharibəsi gedir - buna terror desələr de, mən belə düşünmürəm çünki ölen də öldüren də Türkiyə vətəndaşlarıdır - bu məsələ yalnız danışqlar yolu ilə həll olunmalıdır.

-Siz Türkiyədə kürdlərin mədəni hüquqlarının tanınmadığını bildirdiniz. Məgər mədəni hüquqlar uğrunda mübarizədə terrorə el atıb 30 min türk qətlə yetirmək lazım idi?

-Bu şəraitlə Türkiye dövləti, türk generalları yaratdı.

-Necə sübut edə bilərsiniz ki, Türkiyə dövləti yaratdı?

Əgər Mustafa Kamal verdiyi sözün üstündə dursayıd, bu iki qardaş xalq arasına düşməncilik toxumunu səpməsəydi, yəqin ki. Türkiyədəki illərdən bəri tökülen qardaş qəmə olmazdı.

-Türkiyədə yaşayan ermənilərə verilən indiki haqqlar 1915-ci ildə verilsəydi, nə ermənilər Qəribi Azərbaycana gələrdi, nə qədim Azərbaycan torpaqları olan Amasiya, Qars, Ərzrum, İğdır, Ağrı, və Qəribi Azərbaysan, Zəngəzur, Dərələyəz Qarabağ və səkkiz rayon əldən çıxmazdı. Unutmaq lazımdır ki, Atatürk Mütəsəvət hökumətinin Bolşevik hökumətinə təslim etdi əvvəzində yuxarıda sadaladığımız ərazilərə sahib oldu. Cənki Leninlə belə razılışmışdır.

-Bir türkələr kimi maraqlanın, Azərbaycan xalqının qəhrəmanı oğlu Abasqulu bəyi kim yaraladı, hansı erməni həkim onu xilas etdi?

-Bir millətin varlığı danışır, şəraf-ləyaqotı tapdanırsa nə etmək lazımdır?

İnqilabi mübariza. Sizin xəbəriniz varmı Türkiyə Kürdüstəninin dörd min beş yüz kəndi boşaldılib? Bu kəndləri boşaldanlar terroristdir, yoxsa öz haqqları uğrunda mübarizə aparanlar? Necə ola bilər ki, bir dövlətin baş naziri Diyarbakırda çıxiş zamanı qeyd edir ki, Türkiyədə kurd problemi var və

bu problemi həll edəcəkdir. Ankaraya qayıdanda generalların qorxusundan sözünü geri götürür? Bumudur unitar dövlət? Əgər Türkiyə Avropa Birliyinə 50-il erzində daxil ola bilmirsə mütləq demokratik şərtlərə emel etməlidir. Biz Zengəzurun, Qarabağın, Borçalının işğalına qarşı mübarizə aparırıq. Türkiyə niyə bu məsələdə bize dəstək vermədi? Qars məqaviləsi qüvvədə ola-ola. Nə qədər faciələr yaşadıq, nədən bu gün "türkman qardaşlarımız dardadır" deyə dünyani qatib-qarışdırı ki, İraq Kürdüstənə gərsin. Niyə Qarabağ'a girmək istəmir? Niyə Ermənistana nota vermir? Axi Azərbaycan mətbuatının verdiyi məlumatə görə, PKK-nın indiki rehbərliyi Ermənistəndədir?

-Əvvəla, Türkiyə Azərbaycana hərtərəfli dəstək verir və bu, inkar olunmazdır. İkinci məqam, Siz Türkiyədə kürdlərin mədəni hüquqlarının pozulduğunu iddia edirsiniz. Necə mədəni hüquqlar pozulur ki, qardaş ölkənin ən populyar müğənnisi İbrahim Tatlısə kürd-dür...

-Ola bilsin kürddür lakin rejimin qorxusundan milliyətini danır. Sizə xatırladım, 1996-ci ildə Almaniyada Tatlısədən kurd dilində bir mahni oxumasını xahiş etmişlər, o da bir mahni oxumuşdu. Türkiyədə qaydan zaman dövlətin onun başına getirdiklərindən xəbəriniz var mı? Bəs Əhməd Qayanın günahı nə idi getdi Fransada "çatladı"?

-Fakt budur ki, Tatlısə özünü kurd sayır...

-Bəs niyə bir dəfə kurd dilində mahni oxumur? Yaxud niyə onun telekanalında türk-kurd dostluğu haqqında program yayımlanır?

-Bu, onun şəxsi maraqları və problemləridir.

-Siz Türkiyədə olmadığınızdan bir çox siyasi hadisələri bilmirsiniz. Yəni indiyə qədər Türkiyədə kurd kimliyi qəbul edilməyib, bunu bilmirsinizsə nə deyim? XXI-əsrin əvvəllerində indiki kamalistər qapı-qapı düşüb yalvardıqları dövlətlər Osmanlı imperiyasını dağıdanlar deyildilərmi? XIX-əsrin sonu XX-əsrin əvvəllerində Osmanlı imperiyasını dağıdanlar hansı dövlətlər idi? O zaman zabit olan Mustafa Kamal türk bəylərinə yardım üçün müraciət etdi və onlar bıraqızdan: "Biz Almani istəyirik" cavabını vermişlər. Lakin Mustafa Kamal Anadoluya, Türkiyə Kürdüstənə gedib xalqın arasında olur, kurd aqsaqqallarının əlindən öpüb, xahiş edir ki, kömək edin, dövlətimizi yadelli işgalçılardan qurtaraq və ölkədə federativ Türk-Kurd dövləti yaradaq. Yeddi yaşıdan yetmiş yaşına kimi arvadlı-uşaqlı, böyükli-kiçikli qalxıdlar və indiki Türkiyəni xilas etdilər. Federasiya məsəlesi "SEVR" anlaşmasında öz yerini tutsa da "Lozan" anlaşmasında kurd məsəlesi, kurd xalqı bılərkədən qulaqardına vuruldu. Beləliklə də Atatürk tərəfindən bu günədək gedən türk-kurd qarşidurmasının bünövrəsi qoyuldu. Yuxarıda sadaladığımız mədəni haqqlar üzündə onlarla üşyanlar baş verdi, sonda Kürdüstən İşçi Partiyası yarandı və Türkiyə

PKK-a Kürdüstan milli azadlıq hərəkatıdır

(Əvvəli səh 4-də)

dövlətini iflic vəziyyətə saldı, İndiya qədər da iki qardaş xalqın qarşılığının davam edir. Bunun bir çıxış yolu var, Osmanlı İmperiyasını dağdanların qapısına gedib yavaranınlar İmralıya gedib PKK-nın yaradıcısı Abdulla Öcalanın, DTP-nın yaradıcısı Əhməd Türkün, Cəlal Taləbanının, Məsud Barzanının əllerindən öpsünlər ki, indiki Türkiyəni Osmanlı imperiyasını dağdanların sefərləri doğmasına!

-Tahir bəy, milli azadlıq hərəkatları heç vaxt terror metodundan istifadə edilməyib. Belə olanda PKK-ya necə milli azadlıq hərəkatı adı vermek olar?

-Siz mənə göstərin ki, PKK-a indiyə qədər neçə zavod, fabrik dağdır, vətəndaş qarşılığının yaradıb.

-30 min türk qətlə yetirmək vətəndaş qarşılığının deyilmi?

-Həmin 30 min dediyiniz Türkiyə vətəndaşının 28 min kürdüdür.

-Bunu sübut etmək lazımdır.

-Necə sübut edə biləcəksiniz ki, bir ölkənin Ali Baş Komandanı televiziyyaya çıxış edərək bildirsin ki, "Bu ölkədə kim demirse, mən ne müdül türkəm o menim düşmənimdir". Siz bir jurnalist kimi bunu necə qəbul edirsınız? Mənə qalsa, bir millətin varlığından dananlar terroristin yekəsidir!

-Bu haqqda məlumatım yoxdur lakin Türkiyə dövləti ölkənin türk olduğunu sübut etmirmi?

-Əgər bu gün Türkiyədə yuxarıda da qeyd etdiyim kimi, kurd ve qeyri türk xalqlarının varlığı tanınmır, bir kurd teşkilat yoxdursa necə isbat edə bilərsiniz?

-Necə yoxdur, bəs Böyük Millət Məclisindəki 20 kurd deputati kimdir?

-Bu, yalnız PKK-nın illərdür apardığı siyasi və silahlı mübarizəsindən sonra baş verdi. Siz dediyiniz DTR-li millet vekilləri deyir ki, dağlarında PKK axtarmayı, PKK bəzək, bunu görmürsünüz mü? Buna görə də onlar hər gün dövlət və generallar tərəfindən tehdit və tehdid olunurlar, həbsə atılmaqla, partiyalarının bağlanması ilə hədənlərdir.

-Siz Azərbaycan Konstitusiyasını qəbul edirsinizmi?

-Kimliyindən asılı olmayaraq Azərbaycan vətəndaşı Azərbaycan Konstitusiyasını qəbul edib.

-Yaşın, İlham Əliyevin Türkiyə prezidenti Abdulla Gölə keçirdiyi mətbuat konfransında qardaş ölkəyə dəstəyindən və YAP rəsmisi Əli Əhmədovun "Azərbaycan PKK-nı terroru teşkilat kimi tanıyır" bəyanatından xəbərdarsınız.

-Bəli. Onu da eləvə edim ki, Prezident İlham Əliyevin PKK-ya qarşı mübarizə aparması barede Türkiyə dövlətinə necə destək verəcəyini deyə bilmərem. Ancaq onu biliyəm ki, müxalifətə olan bir neçə qaraguruluşçu, üzənənraq cızmaqaraçılardan başqa nə iqtidər, nə Milli Məclis, nə də geniş xalq kütləsi düzgün olaraq Kürdüstan Fehlə Partiyasının terror teşkilatı kimi tanınmayıblar. Zəhniniz açıq məqsədi ilə deyə biliyəm ki, Prezident İlham Əliyevin və Abdulla Güllün birgə yaydıqları bəyanatda bir dəfə də olsun belə PKK-nın adı hallanmayıb. Əli Əhmədovun dedikleri işə həqiqətdən kənardır.

-Bəs onda niye PKK-nı milli azadlıq hərəkatı sayırsınız?

-Bu, mənəm düşüncəmdir, mən belə hesab edirəm. Azərbaycanda fikir azadlığı var və mən de belə qəbul edirəm. Siz əger PKK-nı terroru kimi tanıyırsınızsa, onda Sərdarı Milli Şəttarxan da, Seyid Cəfər Pişəvari de, Cənubi Azərbaycandakı "milli feallar", "azadlıq mücahidləri"- de terroruq hesab olunmalıdır.

-Düşündüklerini yazdıqlarına görə jurnalıstlər həbs edildiyi haldə Sizə qarşı niye fərqli münasibət var?

-Hər kəs öz eməlinə görə cavab verir. Kim səh addım atarsa, reketlik edirse, rüşvət alırsa həbs edilməlidir.

-Bəs Sizə qarşı bu cür qərar niye çıxarılmış?

-Hansı qərar?

-Siz dövlətin tanıldığı terroru teşkilatı milli azadlıq hərəkatı kimi qəbul edirsiniz.

-Azad sözə heç kim heç nə deyə bilməz. Mən həmişə dövlət maraqlarından çıxış etmişəm və belə də davam edəcəm. Əgər Türkiyə Millet Meclisində PKK-nı Milli Azadlıq Hərəkatı deyilirse və bu fikir Avropa Parlamentində səslənirse, mən niye dərnəmeliyəm?

-Tahir bəy, PKK-a Türkiyədən hansı hüquqları istayır, mədəni, yoxsa...?

milyonluq bir xalqın varlığı damlır? Buna sözünüz nodır?

-Bir dəqiqa, konkret deyin, Türkiyənin ona görə federativ olmasını istəyirsiniz ki, kürdlərin özünlüldərəçilik hüquqları tanınsın?

-Xeyr, federasiya təkcə kurd xalqına deyil, erəb və digərlərinə də şəmil edilsin...

-Axi ərəblərin dövləti var, öz müqəddərlərini həlli ediblər. Artıq kürdün də dövləti var, İraqın prezidenti kürddür.

-Xeyr, kurd dövləti yox, Kürdüstan bölgəsi var. Mən özüm də İraq daxilində kurd dövlətinin indiksi

da olmasın, biz 8 milyonluq dövlətik. İranda, Türkiyədə dövlət yox, kurd federativ qurumunun olmasına niyə narazısınız? Axi bu ölkələrdə də 45-50 milyona qədər kurd xalqı yaşayır.

-Amma bu, onların hədəfə terror yolu ilə çatmasına əsas verməməlidir. PKK terror vasitəsi ilə hədəfinə çatmaq istəyir, problemin mahiyyəti bundadır...

-Gelin, "terroru", PKK-nı bir komara qoyaq.

-Niye?

-PKK-ya qədər bu mədəni hüquqları niye verilmirdi, niye kurd xalqının varlığı tanınmadı, əksinə dənilirdi və onları dağ türkləri adlandırdılar? PKK-a əvvəl siyasi mübarizəyə qalxıb hüquqlarını tələb etdi. 1980-ci ildə Kənan Evren hərbi əvvəl etdi və kürdlərə bərabər Süleyman Demirel, Ecevit başda olmaqla türk aydınlarının da kültəvi qırğını və hepsi başladı. Amma bu gün Kənan Evren səhv etdiyini etraf edib deyir ki, gerek Türkiyəni 7 əyalət böleydim. Sraağın o, kurd dilinin qadağan olunması haqqında qərarının səhv olduğunu söylədi. 20 il sonra bir diktator bu sözləri deyirse, daha ne ola bilər? Siz deyin türk generalları terrorist yoxsa PKK-a?

-Kənan Evren o vaxt daxildəki kommunistləri zərərsizləşdirməkdə Türkiyəni SSRİ imperiyasından müdafiə etdi. Digər tərəfdən, onu da yaxşı bilirsınız ki, PKK-nı sovet imperiyası yaradıb.

-Xeyr, PKK-nı türk rejimi yaradıb. Siz düz demirsizsiniz, məger Demirəl, Ecevit və digər türk aydınları da kommunist idilər? Sadece, Türkiyə dövləti PKK-nı əlinde saxlaya bilməyindən başqa dövlətlər qurumu nəzarətə götürmək istədi. Əvvəl Abdulla Öcalanın kim olduğunu və kimin tələbasi olduğunu öyrənmək lazımdır. Abdulla Öcalan hansı haqsızlıq ugradı? Dostu türkəli Kamal Pirlə PKK-nı hansı əsasda yaratdı? Abdulla Öcalanın 120-dən artıq siyasi kitabı var, PKK-nın tarixini oxu, gör nəden bəhs edir. Türk əsərində düşmən hesab etdiyin PKK-nın tarixini öz tarixin qəder bilməlisən.

-Tahir bəy, PKK-nın SSRİ ərazisində hərbi təlim yerləri olub...

-Harada?

-Rusiya, Özbəkistan və digər respublikalar da.

-Xeyr, heç cür ola bilmez. Yalnız cəbhə hakimiyyətdə olanda hakimiyyət rəhbərləri PKK-nın Dilan adlı kadını ilə, dəmirçular aparmışlar ki, azərbaysan ordusuna dağ döyüşlərini öyrətsinlər.

-Söhbətimizin istiqamətini dəyişmək istəyirəm.

Sizcə, mətbuatda Azərbaycana kurd köçü baradə yazılınlar həqiqətə uyğundurmu?

-Doğru deyil. Ola bilsin 50-100 aile ticerət məqsədi ilə gəlsin bu təbii haldır. Qaldı Kültəvi axına dəfələrlə, bu baradə yazan jurnalistlərə təklif etmişəm ki, faktlarınız var, xərci məndən, gədek göstərin. Gəncə, Şəmkir və digər bölgələri deyirdilər, sonra yazılınlar özü bildirdilər ki, verilən məlumat yalandır.

-Siz Azərbaycan hökumətinin kürdlərə münasibətində razısanız?

-Bu gün Azərbaycan dövləti, başda öndərimiz Heydər Əliyev cənabları olmaqla 80 ilə SSRİ-nin kürdlərə və başqa etnik qruplara vermediyi demokratik hüquqları verdi. Rəhəmetli Elçibeyin dövründə etnik azlıqlara televiziyyada efir vaxtı da verilmişdi. İsterdim, həmin qərar həyata keçirilsin. Çünkü biz hələ özümüzü tanıda bilməmişik. Niye Azərbaycan televiziyyalarında azsızlı xalqlara yarım saat efir vaxtı ayırasın? Niye burda yaşayan xalqlar milli mənsubiyyətləri ilə millət vəkiləri seçilməsin? Bəzi müxalif araşdırıcılar olmasa, dövlətin bizlərə münasibətində razıyan. Əgər bu gün kurd dilində Dövlət Nəşriyyatında serbest qazet çıxara bilirəm, niye narazı olmaliyam?

Tahir Süleyman

-Yuxarıda qeyd etdiyik PKK-a ermənilərə verilən hüquqların on fəzini isteyir. Bunlar mədəni hüqiqi və hüquqlardır ki, bura məktəb, televiziya, radio və digər sahələrdə kürdlərin hüquqlarının tanınmasından səhəbət gedir. Mən muxtarıyyət səhbəti eşitməmişəm. Amma federativ respublika olmasını istərəm. İranda azəri türkünün milli mənsubiyyəti tanınsa da siz buna qane olmursunuz, müstəqillik isteyirsiniz. Bəs onda kurd xalqının Milli Azadlıq Hərəkatı ona PKK-aya niye terror damgası vurursunuz?

-Necə tanınır ki, azərbaycan dilində bir məktəb də yoxdur və İran Konstitusiyasının 15-ci maddəsinə əməl olunmur!!

-Yox, tanınır. Əyalətlərə Azərbaycan ostan deyirler, Qərbi Azərbaycan, Şərqi Azərbaycan hətta dünya xəritəsində göstərilir. Azərbaycan dilində dənişməq sərbəstdir. Serhəd keçid mənəqşlərindən keçən zaman azərbaycan dil fars dil kimi istifadə olunur. Hünərin var Türkiyə serhəd qapısında kurd dilində dəniş, gör cavab ala bilərsəm? Cezan no olacaq, onu da Allah bilir.

-Amma İranda toylarında türkəs müsiki səsləndirmək də qadağan olundu...

Onda Türkiyə İraq türkmanlarının hüquqlarını tələb etdiyi kimi, 35-40-milyonluq İran azərilerinin hüquqlarını niye tələb etmir? Çünkü girilən kol deyil! Çox maraqlıdır, bəs Səddam dönmədən Səddam türkman qadınlarını Səudiyyə Ərabistanına apardı, Türkiyə niye onların hüquqlarını müdafiə etmirdi? Burda türkman yox, neft maraqlı var. Bu, ictimai-siyasi məsələdir. Artıq İraqda sünni, şie və Kürdistan bölgəsi yaradılıb. Yeni hər birinə İraq dövlətinin tabeliyində öz idarəciliyələr ilə federativ qurumu var. Arzu edərdim ki, ermənilər de Azərbaycan qanunları çerçivəsində özünüdərə qurumu yaratsınlar, Qarabağ qayıtsın. Eyni fikri İran da şamil edirəm. Qonşu ölkəde belucuların, ərabların, azərilerin, kürdlərin hüquqları tanınınsın və federativ dövlət olsun. Yeni Rusiya tripli dövlət qurulsun. Türkiyə haqqında da bunları düşünürəm.

-Siz Türkiyənin federativ olmasını isteyirsiniz?

-Bəli.

-Axi Türkiyə qanunlarında qardaş ölkə unitar dövlət kimi qeyd olunub.

-Qanunu kim yaradı? İnsanlar! Qoy bəzi amilleri xirdahıym səzə. Unitar dövlətdə 25-

durumda qurulmasına qarşıyam. Qaldı Cəlal Taləbaniyə o, Ərəb dövləti olan İraq Federativ Respublikasının Prezidentidir.

-Niye qarışınız?

-Bundan sonra dövlətlərin parçalanması doğru deyil. Əgər belə olarsa, üçüncü dünya müharibəsi başlayır. Yalnız federativ özünü idarəetmə qurumu olmasını istərdim. Eyni ilə İranda və Türkiyədə də kurd federativ bölgəsinin olmasına arzu edərdim. Onlara ərəb və türk dövlətləri olduğu halda niye bir neçə kurd federasiyası olmasın?

-Onda İraq türkmanlarının federativ respublika qurulmasına niye imkan vermirlər?

-Çox arzu edərdim ki, İraqa gedib, Kürdüstan bölgəsindəki və İraqı digər bölgələrindəki türkmanların veziyəti ilə tanış olaydım. Şimalı İraqda 250 min türkman yaşayır və 120-dən artıq məktəblər, üç naziri, 20-dən çox partiyaları, dörd milət vəkili var. Amma digər ərazilərdəki 2 milyon türkmanın İraq parlamenti də bir deputat var və həle de məktəbləri bərpə olunmayıb. Sadece, böyük dövlətlər Türkman federativ qurumunun yaranmasına imkan vermirlər. Əgər kürdlər de bu məsələdə maraqlı olsaydılar, türkmanların saydığım mədəni hüquqlarını tanımazdlar. Əgər İraqda olsanız, görsəniz ki, Kürdüstan bölgəsi en sabit orasıdır. Tekrər edirəm, mən yeni dövlətlərin yaranmasına qarşıyam. Federasiya ilə dövləti qarışdırmaq düzgün deyil.

-Əgər İraqda Kürdüstan federativ dövləti varsa, Türkiyə və İranda yeni federasiyaların qurulmasında məqsəd nədir?

-İraq Konstitusiyası öz vətəndaşları üçündür. Azərbaycan dövləti var, deməli, 35 milyon azərbaycanlı da İranda elə-bəla qalmalıdır? Biz cənubda qardaşlarımızın azadlığını isteyirik, niye Türkiyədə, Suriyadakı, İrandakı kürdlərin federativ qurumlarının yaranmasını istəməyek?

-Axi İraqda Kürdüstan dövləti var...

-Deməli Azərbaycan dövləti varsa, Türkiyə qarışq on beşə qədər türkəlli dövlətlər olmamalıdır. Bəs onda niye cənubdakıların müstəqillik hüquqlarını tələb edirsiniz?

Kürdüstan bölgə rəhbərləri ilə görüşlərdən görüntüləri

**Tahir Süleyman, Ərbil şəhərinin məri
Nuvzət Hadi və həkim Hamlet Sərdar**

**Həkim Hamlet Sərdar, Həmzə
Həmid və Tahir Süleymanlı**

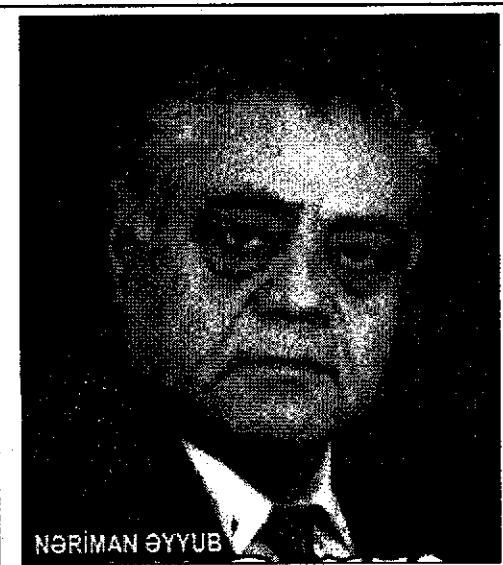
**Həkim Hamlet Sərdar, Kürdüstan parlamentinin
sədr müavini Kamal Kerkuki və Tahir Süleyman**

**Kürdüstan Mədəniyyət Naziri
Fəlakəddin Kakeyi ilə görüş**

**Kürdüstan Demokratik Partiyasının səkkizinci
şöbəsinin əməkdaşları ilə görüş zamanı**

NƏRİMƏN ƏYYÜB

O, DÜNYA DURDUQCA YAŞAYACAQDIR

Dünya şöhrətli siyasetçi, tarixin Azərbaycan xalqına bəxş etdiyi nadir şəxsiyyetlərdən biri olan Ümummilli lider Heydər Əliyev Uzun illər xalqımızın rəhbəri olmuş, həyatını xalqın xoş, fıravan yaşaması üçün həsr etmişdir. Bu gün xalqımız xoşbəxt güzəran üçün məhz Heydər Əliyevə borcludur.

Heydər Əliyev tariximizdə xüsusi rolü olan bir şəxsiyyətdir. Onun əməlleri ve xoş xatirəsi qəlbimizdə əbedi iz salıb, onun yaratdığı, dünya durduqca yaşayaq.

Allah-teala onun ruhunu şad elesia, Amin!

Nəriman ƏYYÜB

Babamız

Heydər Əliyevin
84 illiyinə həsr edirəm.

"Soy qırımı" çoxdan olmuş, çoxdandı, Fəqət ona qiymət verdi, Babamız. O soyuq qəlbilər onu çox dandı, O danmağı yaxşı gördü, Babamız.

Baş qaldırdı ölkəmizdə nadanlar, Nadanlar günahsız tökdülər qanlar. Öldü neçə igid, məgrur cavanlar, Düşmanın cəhtini qırdı, Babamız.

Axır elan etdi "Soy qırımı" günü, Babam aça bildi bağlı düyüünü. Heç kim görə bilməz o, gördüyüünü, Xoş gənə çıxartdı yurdı, Babamız.

Tək çalışdı, gecə-gündüz yatmadı, El-obanı Elçi kimi atmadi. Günsən oldu, gecələrdə batmadı, Yaradıbdir möhkəm ordu, Babamız.

Əzəmətli işlər gördü hünəri, Gücün çatmaz, ay erməni, sərsəri! Qalx ayağa xalqım, ele təpəri! Düşməni vaxtında vurdı, Babamız.

Qarabağda qanlar axdı, selləndi, Qan selləri dərələrdə gölləndi. Qız golnlar qayalarдан helləndi, Yaxşı ki, Bakıya vardi, Babamız.

Xalqın güvəndiyi sərkərdəsi var, Babamdan qalıbdır İlham yadigar. Fəqət başa düşmür səviyəsi dar, Erməni gözündə qordur, Babamız.

Nəriman Əyyubun güvəncisi İlham, Xalqı qoymayaq naüümüd, nakam. Onu yetişdirib o, Öndər Babam, Bütün ürəklərdə vardi, Babamız.

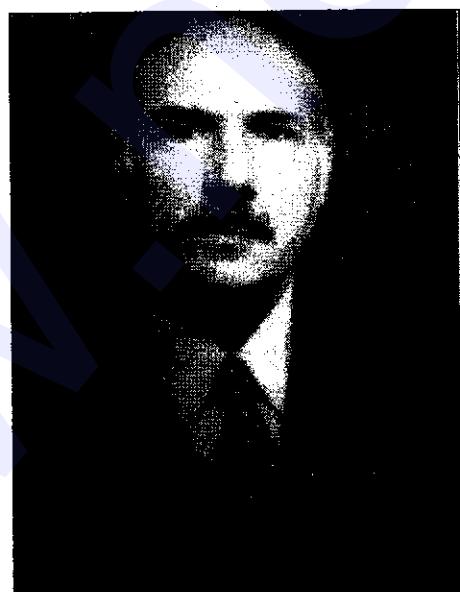
Silahı yerə qoymaq üçün Kürdüstən Fəhlə Partiyasının rəhbərliyi şərtlərini açıqladı

Silahı yerə qoymaq və Türkiyədə kurd məsələsinin həll edilməsi üçün PKK-nın İşlər İdarəsinin rəhbərliyi və Konqra-Qəl yeddi maddədən ibarət birgə deklərasiya yayımladılar

Kürdüstən Fəhlə Partiyasının rəhbəri Abdulla Öcalan "DEMOKRATİK MUXTARIYAT" teklifini irəli sürdükdən sonra Kürdüstən ictimaiyyəti, partianın İşlər İdarəsi, və Konqra Qəl-də "DEMOKRATİK MUXTARIYAT" barədə yeddi maddədən ibarət birgə deklərasiya teklifini irəli sürmüslər.

1. Türkiyənin ali kimliyi kimi Kurd kimliyi də tanınmalı və qanun Konstitusiyada yer almali.
2. Kürdlərin dili və mədəniyyəti qarşısında duran bütün qadağalar və əngeller qaldırılmalı, ana dilində təhsil alma hüququ verilməli, Kürdüstən bölgəsində kurd dili ikinci təhsil dili kimi qəbul edilməli, bununla da başqa azlıqların mədəni hüquqlarının yolu açılmalıdır.
3. Özünü ifadə etmək təməlində düşüncə və inancın, siyaset yürütmək hüququ verilməli, ictimaiyyət arasında bərabərsizlik aradan qaldırılmalıdır.
4. Kürd və Türk ictimaiyyətinin bir-birini əfv etməsi məqsədi ilə birgə yaşayış çərçivəsində azad birlik təsis edilməli, Kürdüstən Fəhlə Partiyasının rəhbəri də daxil olmaqla bütün siyasi məhbuslar buraxılmalıdır.
5. Xüsusi əməliyatlar və döyüş aparmaq məqsədi ilə Kürdüstən bölgəsində dislokasiya edilən əsgəri birliklər geri çekilməli, qoruyuculuq sistemi aradan qaldırılmalıdır, əhalinin öz yurd-yuvalarına qaytarılması üçün mədəni və iqtisadi tədbirlər həyata keçirilməli.
6. Bölgədəki idarəetmədə yeni bir qanunla düzelişlər aparılmalı və icrası gücləndirilməli.
7. Yuxarıda sadalanan maddələrlə bağlı əger irəliyə doğru müsbət addım atılsara, gerilla gücləri ictimaiyyətə dönüşünü saxlayacaq və silahı yerə qoyacaqdır.

AZƏRBAYCAN KÜRDLƏRİ

Ali Rəhimoglu

Azərbaycan xalqı ister evveller, istərsə dövlətçiliyimiz, müstəqilliyimizin bərqərər olduğu dövrə ölkəmizdə yaşayan çoxsaylı xalqlara - ruslara, ukraynalılara, almanlara və başqalarına, elecə də azsaylı xalqlara - tat, ləzgi, talış, udin, saxur, ingiloy və sairə, xalqlara hörmətlə yanmış, milli münasibətləri, dini tolerantlığı qoruyub saxlamışdır. O cümləden, öz qədim tarixi keçmiş, mədəniyyəti, ədəbiyyatı olan, dünyanın bir sıra ölkələrində yaşayan, əsasən İran, İraq, Türkiyə, Suriya, Orta Asiya, və Zaqafqaziyada məskunlaşan kürdlər, Azərbaycanı da özlerinə doğma vətən hesab etmişlər.

Kürdlər adları göstərilən dövlətlərdə yaşasalar da dilini, tarixini, mədəniyyətini, müsiqisini, ədəbiyyatını qoruyub saxlamış və daha da inkişaf etdirmişlər.

Zəngin və rəngarəng folklorla malik olan kurd ədəbiyyatı, həm də yazılı ədəbiyyatı ilə diqqəti cəlb edir. Lirik şeirlər divanının müəllifi Əli Həriri, Əli Tərmiki (X-XI əsr), Feqi Teyran, Molla Ciziri (XIV-XV əsrlər), Əhməd Xani (XVII əsr) və başqaları kurd ədəbiyyatına böyük töhfələr vermişlər.

Çağdaş kurd yazarları Ərəbe Şamo, Celile Casim, Mikailə Rəşid, Amine Avdal, Qaçaxe Murad, Vəzire Nadir, Əli Əbdürəhman və başqaları yeni heyati, vətənpərvərlik və beynəlmiləciliyi tərənnüm edən əsərlər yazmışlar. Əhməd Xanının "Mem və Zin" epik poeması, Ərəbe Şamonun "Kurd çobanı" povesti, digər kurd şair və yazıçılarının əsərləri Azərbaycan diline tərcümə olunmuşdur.

Azərbaycanın Kelbəcer, Laçın, Zəngilan, Qubadlı və Naxçıvan MR-in İliç rayonunda yaşayan, əsasən İrəndən köç edən (bu və ya digər səbəbdən) kürdlər azərbaycanlılarla qaynayıb-qarışmışlar.

Respublikamızda yaşayan kürdlər heç bir zəminda maneq ile rastlaşmamış, əmin-əmanlıq və sülh şəraitində dinc-oturaq, yaxud köçəri həyat terzi keçirərək əsasən maldarlıq və digər təsərrüfat işləri ilə məşğul olmuşlar.

XX əsrin 30-cu illərində Azərbaycanda yaşayan kürdlərin demoqrafik vəziyyəti aşağıdakı kimi olmuşdur.

ASŞC İnzibati bölgüsü kitabında 1933-cü il vəziyyətinin təsnifatına nəzər salaq. Kelbəcer rayonu üzrə - 1621, Laçın-

2604, Bərdə-289, Zəngilan-Qubadlı-5311, Naxçıvan-SŞC-də 1409 nəfər, respublika üzrə kürdlərin ümumi sayı 11234 nəfər olmuşdur. Azərbaycanlılarla qarışq yaşıyan kürdlər ən başlıcası bu bölgələrə - Kelbəcer rayonunun Ağcakənd, Çıraq; Laçın rayonunun Abdəllar, Bozlu, Ağcakənd, Minkənd, Müsəlmanlar; Bərdə rayonunun Xoruzlu; Zəngilan-Qubadlı rayonunun Ağlı, Məmmədbeyli, Molla Bürhan, Qazyan, Teymur-Müşkanlı, Xəlec, Xozik, Naxçıvanda Daşarx, Qarabağlar kəndlərində (kənd şuraları nəzərdə tutulur. Adı çəkilən kənd şuraları bir neçə kəndi shəhərdir.) yaşayırlar.

Kürdlər azərbaycanlılarla daim birgə iş birliyi, qurmuş, əməkdaşlıq etmiş, respublikamızın rifahi naminə ciyin-ciyinə çalışmışlar.

Cox təsəssüf ki, Respublikamızdakı son hadisələr - erməni qəsbkarlığı və təcavüzü neticəsində işgal olunan ərazilər kürdlərin bəxtinə, təleyinə "qara səhifələr" yazdı. Kürdlərin əsas yaşayış məskənləri talan edildi, dağıldı, minlərlə kurd ailəsi bir milyon azərbaycanlı qaçqın "ordusuna" qoşuldu.

Respublika rəhbərliyinin diqqət və qayğısı ilə əshətə olunan, ev-əşkərindən didərgin düşmüş kurd ailələri, əsasən Bakı və Sumqayıt şəhərlərində məskunlaşmışlar.

Ancaq bu həyat tərzi ilə barışmayan, daim öz doğma torpaqlarına qayıtmaq eşqi və arzusu ilə yaşayan kürdlər bu gün mübarizə əzmi ilə yaşayır və doğma yurda qayıdış gününü səbrsizliklə gözləyirlər.

(Məqalədə M.F.Axundov
kitabxanasının arxiv materiallarından
istifadə olunmuşdur.)

ÖMRÜNÜ-GÜNÜNÜ XALQIN

Ulu öndər-da keşməkeşli

1993-2003-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti olmuş Heydər Əliyev oğlu Əliyev 1923-cü ildə Naxçıvanda anadan olub. 1939-cu ildə Pedaqoji texnikumu, 1957-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin tarix fakültəsini bitirib. 1941-1944-cü illərdə Naxçıvan muxtar SSRİ-nin Daxili Məsələlər Üzrə Milli Komissarlığına, 1944-cü ilin mayında isə Dövlət Təhlükəsizlik Orqanlarında çalışmağa başlayıb. 1964-cü ildə Heydər Əliyev Azərbaycan SSRİ-nin Nazirlər Sovetinin yanında Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sədr müavini, 1967-ci ildən isə komitənin sədr təyin edilib. 1969-cu ilin iyul ayından Heydər Əliyev Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitesinin I katibi seçilib. 1982-1987-ci illərdə SSRİ-nin Nazirlər Sovetinin sədrinin I müavini vəzifəsinə yüksəlib, eyni vaxtda, 1986-ci ildən SSRİ-nin Nazirlər Sovetinin sosial-inkişaf bürosunun sədr olub. 8-11-ci çağırışlarda SSRİ Ali Sovetinə deputat seçilib. 1987-ci ildə təqaüde çıxsa da, 3 ildən sonra yenidən siyasetə qayıdır. 1990-ci ilin yanvarında Bakıda qanlıhadisələr dövründə Heydər Əliyev Azərbaycan SSRİ-nin Moskvdakı nümayəndəliyinə gələrək kəskin anti Qorbaçov tənqidilə ilə çıxış edir. 1991-ci ilin

iyulunda isə Heydər Əliyev Sovet İttifaqının Kommunist Partiyası sıralarından çıxır.

Vetənə qayidian Heydər Əliyev 1991-ci ildə Naxçıvan MR-nin Ali Məclisinin sədr seçilir. 1993-cü ilin yayında Azərbaycanın Prezidenti Əbülfəz Elçibəy başda Sürət Hüseynov olmaqla qiyamçıların tezyiqi altında Bakını tərk edərək Heydər Əliyev İaytaxta gəlir və Azərbaycan Ali Sovetinin sədr seçilir və bir neçə gün sonra Ali Sovetin qərarı ilə Prezidentin səlahiyyətləri

Bakı-Tbilisi-Ceyhan kəmərinin tikintisinin təşəbbüskarı olur. 2003-cü ilin Prezident seçirində isə son anda İlham Əliyevin xeyrine namizədiyini geri götürüb. Heydər Əliyev müstəqillik dövründə yenidən hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra ölkədə sabitlik, əmin-amanlıq yaradıb, qanunsuz silahlı qırılışmaların fealiyyətinə son qoyub. Ermenistan-Azərbaycan münaqışasının süh yolunda nizamlanması və cəbhədə ateşkəsin eları olunması dövrünün başlanması onun adıyla

ona verilir. Həmin ilin oktyabrında isə Prezident seçilir.

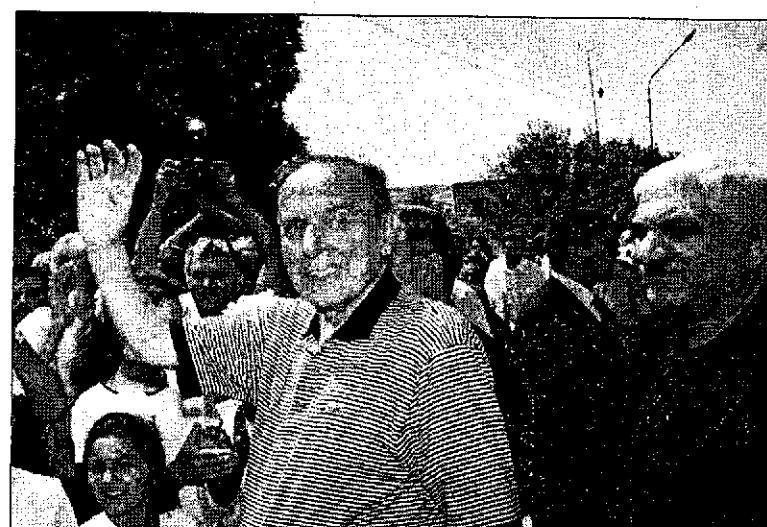
Dövləte başçılıq edən Heydər Əliyev Qarabağda mühari-

bağlıdır. Avropada Qərbindi dövlət dairələrində onu sabitliyin qarantı və yeni iqtisadi islahatların aüarcısı kimi tanıylar.

Heydər Əliyev bütün ömrünü Azərbaycan xalqının xoşbəxt gələcəyinin qurulmasına həsr edib. Azərbaycanın tarixinin texminen 34 illik bütöv bir dövrü onun adı ilə bağlıdır. Heydər Əliyev - işqli xatiresi Azərbaycan xalqının yaddında daima yaşayacaq!

Yeni Azərbaycanın qurucusu

İstər Sovet hakimiyyəti illərində, istərsə de müstəqillik dövründə Heydər Əliyev Azərbaycanın inkişafı naməline əlinde gələni esirgəməyib. Xüsusiələ de son on ilde Azərbaycanda dövlət quruculuğu sahəsində onun rolu müstəsnə-

bəni dayandırır, "Əsrin müqaviləsi"ni imzalayıb, 1998-ci ildə isə yenidən Prezident seçiləndən sonra "Əsrin tikintisi" -

A HƏSR EDƏN DAHİ İNSAN

hi şəxsiyyətin ömür yolu

dir. Heydər Əliyev respublikamızın ilk İrezzidenti olmasa da, onun dövlətçiliyimizin möhkəmlənməsi, bir növ yenidən qurulması istiqamətində göstərdiyi səylər evzədilmezdir. Tesadüfi deyil ki, onun adının qarşısına artırılan və en çox istifadə edilen ifadələrdən biri de "Yeni Azərbaycanın qurucusu" sözləridir.

90-cı illərin əvvəllerində SSRİ-nin məngənəsindən yenicə çıxan və özünün ilkin müstəqilliyindən 71 il aralı qalan Azərbaycanın dövlətçiliyinin restavrasiyasına öndərlik edə biləcək və böyük təcrübəyə malik bir insana olan ehtiyac özünü açıq şəkildə bürüze verirdi. Sovetlər İttifaqı son-

mağə cəhd göstərildilər. İstər Ermənistən azərbaycanlılarının deñortasiyası, isterse də,

etdi. Lakin müstəqillikdən sonra daha məsuliyyətli bir işləsə başladı. Çünkü müstəqilliyi qorumaq onu əldə etməkdən dəha çətin iddi. Bu mənada dövlət strukturlarının möhkəmləndirməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edirdi. Heydər Əliyev məhz bu meqamda Naxçıvandən Bakıya rəsmən dəvet edildi. O andan etibarən Azərbaycanın dövlət quruculuğu sahəsində canlanma müşahidə olunmağa başladı. Hər şeydən əvvəl, o, daxilde Azərbaycanın büttövlüyüne xələt getirməyə çalışan və mərkəzə tabe olmaqdan boyun qaçırın bir qrup

20 Yanvar faciəsi bu engellərin təzahürü idi. Lakin bütün baxmayaraq, xalqımı-

qüvvəni zərərsizləşdirdi. Daha sonra müxtəlif səpgili islahatlar həyata keçirməkə böyük quruculuq işlərini davam etdirdi. Heydər Əliyevin on illiklərə söykənən təcrübəsi və uzaq-görənliyi iqtisadiyyat, milli siyaset, mədəniyyət və digər sahələrin yeni məzmununda formalaşdırılmasına xüsusi kömək göstərdi. Onun məqsədyonlu səyəri neticəsində yeni Azərbaycan quruşdu, Sovet Azərbaycanından tamamilə fərqlənən yeni məzmunlu Azərbaycan çiçəklənməye başladı. Heydər Əliyev dövlətçiliyin təməllərini sarsılmazlığını elə təmin etdi ki, bu gün hər bir sərvi Azərbaycan vətəndaşı bu sistemin uzun müddət yaşayaçağına inanır.

Tahir Süleyman

anlarını yaşasa da, onun məkrili rəhbərləri müstəqilliye can atan respublikaların qarşısına müxtəlif engeller çıxar-

zin iradəsi və azadlıq eşqi qəhrəman övladlarının qanı bahasına müstəqilliyi təmin

Li Hewlêrê senterê Rêxistina Paşerojeke Geş hat vekirin

İro li bajarê Hewlêrê bi Amadebûna Nêçîrvan Barzanî serokê hikûmeta herêma Kurdistanê û Omer Fetah cîgirê serokê hikûmetê senterê Rêxistina Paşerojeke Geş hat vekirin. Di merasîma vekirinê de hewesa Ha Çan Ho sefîre Koreya Başûr yê İraqê û hijmareke wezîrên hikûmetê jî besdarbûn.

Qedafî: Dewletbûn mafê gelê kurd e

Serokê Libyayê Muammer Qaedafî li Fransayê pêşwazî li şandeyek nînerên Kurdistana azad kir û got qenaeta min bi edaleta kurd heye loma jî helwesta min naguhere.

Serokê Komara Libyayê Muammer Qedaftî ku ji hevditînê fermî li Fransayê ye, di nava wan de nûnerê hikûmeta herêma Kurdistanê yê Almanyayê Dilşad Barzanî jî tê de, şandeyek ji Kurdistana azad qebûl kir.

Qedaftî di hevditînê de careka din piştgiriya xwe bi gelê kurd re diyar kir û got; Li ser meseleya piştgiriya min a ji bo avabûna dewleteke kurd, gelek rexne li min tê girtin, heta ji min re dibêjin tu ji kurdan zêdetir daxwaza dewlete kurd diki, tu daxwaza dewlete kurd diki lê partiyen Kurdistanê daxwaza federaliyê dîkin.

Serokê Libyayê bi berdewamî got; Qenaeta min bi edaleta kurd heye lewma hertim û dema şoreşa Libyayê heta iro helwesta ne neguheriye li hember kurd û gelê Kurdistanê. Min her piştgiriya we kiriye.

Qedaftî dewletêni rexne lê digrin ji binav kir û got; Tirkîye, Suriye û dewletêni din bi dijwarf rexne li me girtine li ser helwesta me ya li hember kurdan lê min gotiye û dibêjim gelê kurd ku li ser axa xwe diji. wek gelê din Mafê Diyarikitina çaremivisa xwe heyê. Berevajiya xelkê ku tîrsa wan ji avabûna dewleteke kurd heye û wek xeter bi nav dîkin, bi ya min avabûna dewleta kurd qet ne xeter e û mafê gelê kurd e çimkê li ser erd û ava bav û bapîrên xwe diji, axa kesi jî dagir nekirine.

Weka tê zanîn Qedaftî di salên 1970-1980-yê de ji erekere piştgiri dida tevgera azadihxwaz ya kurd û li her derê ji digot; mafê kurda jî heye ku dewleta xwe ava bikin. Qedaftî li gelek nerazibûna welatêni ereb, gelek caran serokên kurdan yêne wê demê vexwand Libyayê.

Komara Mehabadê piştî 61 salan ji nûva tê mahkemekirin

Darizandina konferansê hatîye merheleya dawî. Di diruşmeya dawî de parêznameya kurdî dê pêşkeshî dadgehê bibe.

Almaniya dixaze li Kurdistanê zimanê almanî jî bikeve di programê xwendingehan de

Bi armanca teşviqkirina xandina zimanê almanî di hindek xwendingehêni herêma Kurdistanê de, şandeyekê konsolxaneya Almaniya ya Hewlêrê ku ji Kenan Şêxo berpîrsê konsolxanê, Folker Fê sekreterê yekê ji bo karûbarêni siyasi yê sefareta Almaniya yê li Bexadyê, Arniye Deltes rêveberê bernameyê İraqê li akademiya Gote li

Urdinê, Kornîlos Hoberts sekreterê yekê yê sefareta Almaniya li İraqê û Xazê Şerif serokê beşê zimanê almanî li zanîngeha Bexdayê pêkhatibû, serdana dîwana wezareta perwedê kîrin û ji bal Dilşad Abdulrehman wezîrê perwerdeyê yê hikûmeta herêma Kurdistanê ve hatin pêşwazî kîrin.

Di dîdarekê de şandeya mîhvan armanca serdana xwe ji wezîrê perwedê re erekere kir û ragehand ku ew dixazin bi alîkariya navbera sefareta Almaniya ya li İraqê û wezareta perwedeyê ya hikûmeta Kurdistanê û bi rîya zanîngeha Gote li Urdinê zimanê almanî di hin xwendingehêni Kurdistanê de bihê xanidin.

Di vê warê de wezîrê perwedê diyar kir ku wezara wê amadeya ji serketina vê hizre alîkariya şandeya mîhvan bike.

Parlamente ï Mûsê Sirri Sakik di meclisê de pîrsî û got ka em bira bûn, ka me ev welat bi hev re damezirandibû, çawa dibe ku birayek 100 TV-yêni wî hene û yek jî mafê wî rojê nîv seat e?

Parlamente ï kurd yê Mûsê Sirri Sakik di meclisâ tirk de li ser rojê axivî. Sakik di axavtina xwe ya li ser RTUKÊ (Konseya Bilind ya Radyo û Televizyonê) de, rexne li RTUK-ê girt ku ew li hemberî weşanê şerxwaziyê û gelan li hemberî hev sor kirinê, bê helwest maye.

Sakik di berdewamîya axavtina xwe de li ser weşana kurdî ya di TRT-ê de jî rawestîya û got; berîya sî salan weşanek bi kurdî û rojê nîv seati dest pê kir. Herkesî dît ku ev welat parce nebû. 15-20 milyon însanê ku zimanê wan kurdî ye dê çewa karibin di nava nîv seati de xwe ifade bikinê Di ingilîzî de gotina empati heye,

Sakik li vir tirkî û kurdîya vê gotinê got û pîrsî; ma bi kurdî weşan were kirin qey wê qiyamet rabe? Were em xwe têxin dewsa hev,

Sirri Sakik di Meclisê de pîrsî; Ev çawa biratî ye ?

hunê çewa weşanek nîvseatî qebûl bikin? Ka me ev welatî bi hev re daemzirandibû? Di nava birayen de na be ku birayek xwedîyê 100 TV-yêni wî yek jî ya bi nîvseatî be.

Sakik, piştî ku parlamenterek AKPyê sonda wî anî bîra wî got; em ji te bêtir bi sondê ve girêdayê ne, hurmeta me ji binyada uniter heye, lê ji yek milletbûni re qe, qe nîne.. Bila kes me nekişîne cîhek dinê..

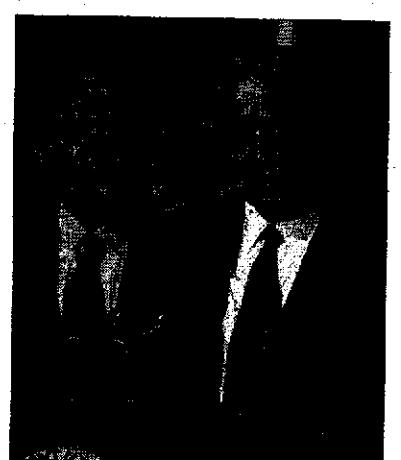
Sakik di nava devdirêjîyên AKP yîyan de axavtina xwe command û got; PKK rastîyek vê welatî ye, hun diçin vê meseli li Amerîkayê bi Buş re rî bi rî diaxîvin em çîma nikaribin li vir biaxîvin? Divê PKK ji çek were xalikirin, ev yek jî barê stûyê me ye. Sakik weha dawî li gotinê xwe anî; Em Tirkîyeyek bê şer û bê pêvçûn dixwazin, di çi demê de me ji şiddet û xwînê rantek siyasi bi dest nexsit, em bi iradeya gel hatin vir, ez parlamentoek demokratik aşitiyane dil dikim.

Hejayî gotinê ye ku Sakik li gel midaxale û devdirêjîyên parlamente ï tirk, bi sergiranû dawî li axavtina xwe anî.

Hikumeta herêma Kurdistanê wê besdarî gotûbêjîn sê aliye PKKê be

Nûnerê hikumeta herêma Kurdistanê, wê di civîna sê aliye Tirkîye, İraq û Amerîkâ ya li ser babeta PKK-ê da besdar be. John Negroponte alîkarê wezîrê karêne derveye Amerîka, di hevditîna xwe ya dawîyê bi rayedarên hikumeta Kurdistanê ve ji wan wek aliye çaremîn gotûbêjîn taybetî li ser mijara PKK-ê bi nav kir.

Berê wiya konseya bilind yê partiyen siyasiyên Kurdistanê di hevditîna rayedarên Tirkîye ve mijara pişkariya di gotûbêjîn taybetî li ser mijara

PKK-ê, êxisti bê rojêvê!

YNK: Daxistina nivîsingehêni me li Sûriyê derewe

Sûriyê de, Usman di axaftina xwe bo Rojnameya ASO de got ku ji hêla idarê ve ti pîrsigirêk tune ye di navbera YNK li Sûriyê de û eger tiştek hebe ji dê di navbera hikkûmeta İraqê û Sûriyê de be.

Serkewt Usman endamê saziya pêwendiyê YNK got ku ew nûçeya di alavê ragihandina Erebî de derbarê daxistina nivîsingehêni YNK li Sûriyê derewe û ji rastiyê dûre û ti tîst ji politbiroya YNK derbarê vê yekê negîhiştiye wan. Derbarênakoyen di navbera YNK û

Li gor wê nûçeya di malperek Erebî de hatibû belav kîrin, sedema daxistina nivîsingehêni YNK li Sûriyê vedi gire astengiyê ku desthilata Sûriyê dixe riya çalakiyên vê partiyê li Sûriyê û bi vê yekê ti sûc ji hebûna van nivîsingehan li Sûriyê tune ye.

Kurd dewlet ava bikin kes nikaribe rê li berê bigre

Aysel Tugluk, Turkiye dixwaze têkeve
bakurê Iraqê û perçê bibe û her weha got ê
rêli ber avabûna dewleta netewî li bakûrê
Iraqê jî neyê girtin.

Parlamentera DTP ya Diyarbekirê Aysel Tugluk iro di Parlamento de li ser butceya 2008-an ya wezareta parastinê li ser navê DTP-ê axivi û got Turkiye dixwaze têkeve bakurê Iraqê û perçê bibe û her weha got ê rê li ber avabûna dewleta netewî li bakûrê Iraqê jî neyê girtin.

Li bakurê Iraqê dewleta netewî ava dibe

Tugluk dibêje heke em pirsê tenê bi avayı ewleyiyê bififikirin û her kes wenda bike û got " Ez idia dikim. Turkiye ber bi alfyê Iraqê ve tê kişandin da ku têkeve kaosekê û perçê bibe. Em welatê xwe ji bo berjewendiyên hêzên navnetewî ên li herêmê qurban nekin. Ew ê li wur ê welatek netewî ava bikin. Ji ber ku ordiya wê heye, piştigirê wan hene û berjewendiyên wan hene. Tu hêz ê nikaribe rê li ber wan bigre. Ji bo ku em ji vê kaosê bê xisar derkevin take rê heye. Ew jî bi rêya demokratik em pîrsa xwe ya kurdan çareser bikin.

Tugluk li ser PKK-ê jî got gava neteweperestî çêbe dê li hember wê jî neteweperstiya din zêde bibe û pevçûna her du neteweperstiyan ji bo nuha talûkeya potansiyela mezintirê e. Heke neteweperestê zêdetir ê belav bibe ev welat ê kurdan wenda bike. Vateya wendakrina kurdan tê wateya wendakrina tirkan û got çewa ku Ziya Gokalap gotiye " Tirk bê kurd, kurd ji bê tirk nabe" divê em helwesta gelê xwe yê demokratik biafirîmin. Rêya vê jî stratejiya bi hevkariya kurdan re ye.

Tugluk got Mustafa kemal jî ev tişt kirin û dom kir "Mustafa Kemal ji bo di şerê Rizgariyê de (Kurtuluş savaşı) biserkeve bi şertên wekhev cü cem kurdan û bi şertên wekhev bi wan re diyalogê kir û bi kurdan re yekitiyê afirand.

Tugluk di axaftina xwe ya mayî de jî li ser pirsgirêkin butceya wezareta parastinê ya 2008-an sekînî.

MHP: Divê Buyukanit dev ji sererkanîyê berde

Parlamenteren MHP-ê . li ser gotinê
Buyukanîtê ku gotibû; teror bû siyasi tî
legalize dibe, got ev gotina itirafa bi
serneketinê ye, divê Buyukanit dev ji kar
berde.

Parlamenteren MHP-ê ji sebebê gotinê sererkanê tirk derbarê siyasi û legalizebûna terorê, doza istifa Buyukanîtê kir.

Parlamenteren MHP-ê Osman Durmuş, Mehmet Ekici û Necatî Ozensoy cihê cihê axivîn û rexne li gotinê yaşar Buyukanît girtin. Parlamenteren MHP-ê gotinê Buyukanîti wek itirafa bi serneketina tekoşîna li diji terorê bi nav kir û xwest ku piştî vê lixwemikurhatinê Buyukanit dev ji sererkanîyê berde.

Sererkanî Yaşar Buyukanit roja berê di axavitinek xwe de gotibû PKK di Meclîse de ye, teror bûye siyasi û niha jî legalize dibe.

General Edip Başer jî li xwe mukur hat

Başer ji divla ku daxwaz ji eskeran bike da ku ew ev nirxên wek mafê mirovan,
azadî û aştiyî fehm bikin û xwe perwerde
bikin, daxwazî ji rewşenbiran, saziyên sivil...

Koordinatore berê yê PKK-ê, generalê teqawût Edip Başer jî wek sererkanê tirk Buyukanit li xwe mukur hat û got "me hin nirxên wek azadî, mafê mirovan û aştiyê bas fehm nekiriye bi gelê xwe jî nedaye fehm kirin.

Başer ji divla ku daxwaz ji eskeran bike da ku ew ev nirxên wek mafê mirovan, azadî û aştiyî fehm bikin û xwe perwerde bikin, daxwazî ji rewşenbiran, saziyên sivil ku ji xwe nuha ew ji bo ev nirxan têdikoşin, dike û dibêje bila xwe perwerde bikin.

Başer di konferansekê de axivî û wisa got " Mixabin me van nirxan bi gelê xwe baş neda fehmkrin loma ji PKK-ê û unsûren ku wî destek dikan jî bo xwe bikaranin ku diviya em li wan xwedî derketana.

Başer ji bo rojêne pêş jî got " Di pîrsa esasi de perwerde lazim e. Perwerdeya dibistanê têr nake, divê pêvajoya perwerdeyê ji derçûne heta mirinê dom bike. Hemî saziyên sivil, rerşenbir beşdarî vê pêvajoyê bibin.

Her weha Başer got ; dibê guhertin çêbe lê wî negot gelo beriya her tişti di nav eskeran de ji guhertinek çêbe an na.

Le Figaro: Derdê Tirkîyeyê ne PKK-ye, Kerkûk e

ser Kurdistanê re ye.

Gerard Chaliand di nîvisa xwe de dibêje " PKK-ê di salên bihûrî de şer rawestandibû û artêşa Tirkîyeyê jî li dijî hemû çareserkirinê siyasi yê hukmetê bû. Chaliand dibêje PKK-ê wek salên 90-i zêde xeterê ji Tirkîyeyê re nîşan nade lê tişte heri zêde Tirkîyeyê aciz dike referandûma Kerkûkê ku ê dawiya vê salê pêk bê lê êhtimalek mezin û taloqî sala 2008-an bibe, ye.

Chaliand dibêje Turkiye hi bo ku refarandîm pêk neyê ci ji destê wê tê dike û heke operasyonek çêbe jî dê armanca wan ne PKK-ê Kurdistanâ Iraqê be.

Chaliand dibêje Tayyib erdogan li dijî Operasyonekê eskeriye li îfîtirasa têkçûna Kerkûkê jî ne hesan be.

DTP dest bi xebata parastina girtinê kir

Partiya
Civaka
Demokratik, bêyi
ku li benda
îdianameya
Dadgeha Zagona
Bingehîn bimîne,
dest bi xebata
xwe parastina
doza girtinê kir.

Rêveberiya
partiyê ji bo ku
xebata xwe bi rêve bibe û koordîne bike, komisyoneke ku ji 5
kesan pêk tê ava kir.

Seroka Komîsiona Mafêni Mirovan û Hiqûqê Nursel Aydoxan dû serokatiya vê komîsyonê bike. Hasîp Kaplan û Hamît Geylanî jî dê di nava komîsyonê de bi awayeke çalak kar bikin.

Selahattin Demirtaş jî dû li ser navê koma partiyê di nava vê xebatê de cih bigire.

Li Şîrnexê efserek tirk wenda! bû

Piştî operasyonek li
herêma Erûhê efserek bi
navê Fatîh Ulug, li cihê
operasyonê wenda bû. Ne
diyar e bê Ulug jî alfyê
çekdarê PKK-ê esir hatiye
girtin ya rêya xwe şas
kiriye.

Efserek ji tabûra sêyam ya
Şîrnexê ku du roj berê li herêma
Erûhê derketibû operasyonekê
venegeriya wargeha leşkeri.

Li gora ragihandinê çapemîniya tirk, piştî operasyon
qediyaye helikopterek hatiye
leşkerên beşdarî operasyonê
bûne, paşde bîne. Ulugî berpirsê
tabûrê pêşiyê leşker siwar kirîye
û ji leşkerê davî re gotîye; ew ê
çend deqiqeyê din were, lê
nehatiye.

Bavê efsere Ulugî jî gazin ji
orduyê kir ku lawê wî li cihê
operasyonê jîbir! kirine.

Hê ne diyar bû bi rastî ji
Ulugî rîya xwe şas kirîye, yan ji
alîyê çekdarê PKK-ê ve esir
hatiye girtin.

Hejayê gotinê ye ku ev 11 roj
in hay ji efsere nîne û sererkayîya
tirk di vê derbarê de tu agahi
nade.

Leşkerê Tirk li çava DTPê dinêre

Diyan demen dawi de leşker her li dijî DTP-ê daxuyaniyan didin û DTP-ê ji li gor siyaseta xwe li hemberî leşkeran, li hemberî raya giştî tiştan dibêje... Bi awayekî ew hev bi nav nekin jî her li dijî hev in... Ve carê wêneyeke cihîreg ji vi diyalogê, lê wêneyeki bêdeng:

Li Meclisê li ser Butçeya Wezareta Parastinê ya 2008-an tê axaftin. Ji Hêzên çekdar ên Tirk (TSK) ji leşkerên rayedar axaftinan dişopînin. Di demeke wisa de Serokê Koma

Meclisê ya DTP-ê Ahmet Turk ji salona meclisê derdikeve û tam di vê kîliyê de leşkerekî bi

meraq li Turk dinêre, di encamê de ev fotograf dertê holê.

Li dijî PKK-ê Amerîka li gel çareseriyeke siyasi ye

Koordinatörê Wezareta Derve ya DYAY-ye yê têkoşîna li dijî terorizmê balyozê bilind Dell Dailey: Ji bo PKK-ê me li çareseriyeke eskerî nenihêrt. Tercîha me çareseriyeke siyasi ye.

Koordinatörê Wezareta Derve ya DYAY-ye yê têkoşîna li dijî terorizmê balyozê bilind Dell Dailey di civîneka taybetî de ya ku li ser pirsa terorizmê li Washington Institute-ê pêk hat, di derbarê hemû karûbarên Amerîkayê yên têkoşîna li dijî terorizmê a li seranserî dinyayê agahî dan.

Li Urmîyê û Kirmanşahê konsolxane yên Îraqî divebin

Iraq li bajaren rojhîlatê Kurdistanê konsolxanê vedike. Komara Iranê qebûl kir ku dewleta Îraqê li bajaren rojhîlatê Kurdistanê Kirmanşah ê Urmîyê konsolxana xwe veke. Qadir Ezîz sekretê giştîye Partiya Zehmetkêşen Kurdistan ragihand ku di serdana vê dawiyê ya çanda nûnerên partiyen Kurdistanî Îraqê bo Tehranê, dewleta Iranê qebûl kir ku Îraq li bajaren Kirmanşahê û Urmîyê balyozxaneyen xwe veke.

Qadir Ezîz her wiha got: ji bo rêk û pêk kirina peywendiyê aborî û siyasiya her du welatan, bir-yar waye balyozxanê Îraqê li bajaren rojhîlatê Kurdistan Urmiye û Kirmanşahê vebin.

Dewlet dixwaze dengê şaredarên DTPê bibire

nameyê de ji bo her şaredarekî du sal cezayê zindanê dixwaze.

Şaredarên DTP-ê piştî idayênu ku Abdulla Ocalan li

girtîgeha Îmralîyê tê jahrkirin, di 1.-ê Adarê de daxuyanîyek dabûn û di vê derbarê de doza lêkolînekê kiribûn.

Hejayî gotinê ye ku di derbarê hemû şaredarên DTP-ê de ji bo ku bi nameyekê negirtina Roj TV-ê ji hikûmeta Danîmarkê xwestibûn, dozek din hatibû vekiri, ji vê dozeê ji bi her yekî pênc sal cezayê zindanê tê xwestin û ev doz ji hê dom dike.

Serdozgerîya Diyarbekirê ji sebebê "pesindariya suc û suclar" der barê 54 şaredarên DTP-ê de doz vekir û bo her yekî du sal cezayê zindanê xwest.

Serdozgerîya Komarâ ya Diyarbekirê ji sebebê "pesindariya suc û suclar" derheqê 54 şaredarên DTP-ê ji qanûna cezayê ya tirk xala yekê doz vekir. Serdozgerê di doz-

îro li Hola Dilan ya Pirtûkhaneyê Giştî ya Silêmaniye bo bibrânîn û nasandina berhem û kesayetiya helbestvan û rojnamenivîsiya kurdi de kir. Em xwe deyndari wê dizanin."

"Dîdarî Piremed û Rojnamevanan" ji aliyê Rêvebiriya Ragihandina Silêmaniye ve hate amadekirin û dê 3 rojan berdewam bike. Navê Piremed (1867-Silêmani 15.06.1950 Silêmani) yê eslê Tefiq Mahmud bû. Perwerdehiya olibit. Piştre li Stenbolê fakulteya dadî xelas kir. Di sala 1907-an de li Stenbolê di damezrandi-

na Komeleya Kurdistan de cih girt. Di sala 1909-an de li Colemêrgê (Hakkari), 1918 li Amasya bû qeymaqam. 1923-adisa vegerand Silemaniyi.

Nav salên 1926 -ê 1950-ê seroke rojnameyên "Jiyannewe" û "Jin" bû. Ser folklor gelek lêkolîn kir. Piremed weki pêsevanî helbestvaniya kurdi ya nûjin jî tê hesibandin.

UNESCO li Kurdistanê dest bi projeyan dike

Duh êvarê şan-deyeke Rêxistina Perwerde, Zanistî û çandî ya Neteweyen Yekbûti (UNESCO) serdana Wezareta Perwerde kir.

Bi armâna piştgirî û alîkarfîkirina bicihanîna projeyen Neteweyen Yekbûyi li herêma Kurdistanê. Di hevdîtina navbera Dilşad Ebdulrehman wezirê Perwerde û Xade Çerçî seroka çandeyê Rêkxerê (koordinatör) navdewleti ji Nivisgeha UNESCO yê paytextha Urdîn Ammanê de, armâna NY-ê hate aşkere kirin ku pêk tê ji dubare destpêkirina çalakî û bernamîyên UNESCO yên li Îraq û Kurdistanê.

Di heman demê de UNESCO bo bicihanîna du projeyen perwerde yên girîng dixwaze li herêma Kurdistanê nivisgehek (ofis) veke, ku ew ji pêk tê ji bernamîyeke perwerde (ICT) li Hewlêrê û Bernamîye Pêşxistina Navçeyê (Local Area Development Program) li Parêzgeha Silêmaniye.

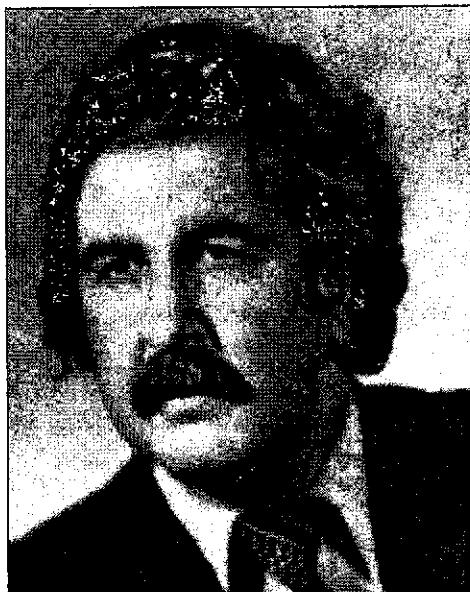
Çalakiyên UNESCO yên li Îraq û Kurdistanê piştî prosesa azadiya Îraqê rawestiya bû.

DAĞLAR OĞLU İNQİLAB XAN RƏVAN VƏLİZADƏ

O, 1937-ci ildə Qərbi Azərbaycanın Vedibasar mahalının şaqquşdayaraq axan şəlaləli çaylarının, durnagözü bulaqlı dağlarının qoyununda yerləşən yaşlılığı ilə ənsəni heyran edən Kolanlı kəndində dünyaya göz açıb. Dağların təmiz havasını köks dolu udmarmış, zümrüt bulaqların suyundan doyunca içməmiş, Müsavat hökumətini bolşeviklərə təhvıl verənlərin "uzaqgörlə"-liyi ucbatından 1949-cu ildə on iki yaşında ata-baba yurdundan zorla köçürülüb. Hələ usaqlıq vaxtlarından xalqımızın başına gətirilən faciələri yaşayan, görən balaca İnqilab, yaşı dolduqca həyatın daha ağır sınaqlarından keçib.

Qaçqınlıq, köckünlük xalqımız kimi hələ o dövrdə balaca İnqilabın da payına düşür. Gələcəyin gözəl roman yazarı, həyata zəhmətlə başlayır. Bağ salmaq, bənnalıq etmək, gəmi sükançısı olmaq, təyyarə mühəndisinin köməkçisi, qülləli qaldırıcı yüksəldirən (kranın) maşını işləmək ona nəsib olub. Bütün bu çətinliklərə baxmayaraq o, orta məktəbi müvəffəq qiymətlərlə bitirir. İmkanlıdan ali məktəbə gedə bilməyən İnqilab, texnikumun məzunu olur və doğma vətəni Vedibasar mahalına qayıdır. Bir müddət Xalisə kəndində Mədəniyyət Mərkəzinin sədri və Xalq teatrının rejissoru olur və bir sıra dram əsərlərini tamaşaşa qoyan İnqilab Vəlizadə xalqın böyük rəğbətini qazanır. Ali təhsil almaq həvəsi onu Bakı Dövlət Pedaqoji İnstitutunun tarix fakültəsinə gətirib çıxarıır. Orta məktəbə müəllim, metodist işləyib.

Həyatın cəfəli zor zülmünü görən Vəlizadə, illərdi başında gəzdirdiyi, hər zaman onu düşündürdüyü, sinəsini yaxdıığı hadisələri ömrünün 42-ci bəhanədə əlinə qələm alaraq gözəl hekayələr, pyeslər, romanlar yazar. Qələminin ilk bəhəri "Bir gecənin romantikası", "Bahar faciəsi", "Dağların simfoniyası", "Sev yaşa, sevil yaşa" pyesləri olub ki, o da İrəvan Xalq yaradıcılar

evi tərəfindən bəyənilir və 1980-ci ildə "Bir gecənin romantikası" hekayə və novellalar kitabı kimi İrəvanda işıq üzü görür. Otuzuncu illərin ağırlı-acılı günlerini qələmə alan yaziçi "Məhabbet yanğısı" və "Məhabbet və nifrat" adlı iki hissəli romanını çap etdirir.

1990-ci ildin hadisələri "Qanlı yanvar" povestinin yazılımasına səbəb olur. 1996-ci ildə "Ermənistən azərbaycanlılarının soyqırımı" romanını yazar. Onun ardınca otuzuncu illərdən bəhs edən "Qandal Kənan" romanını yaran İnqilab müəllim xalq arasında tanınmağa başlayır. Altmış yaşı tamam olan yaziçinin 1918-1920-ci illərdən bəhs edən "Vedi qan içinde" romanı işıq üzü görür bu roman onu söhrətləndirir. Yaziçi 70 il açılması mümkün olmayan hadisələri "Bağı qapı arxasında" romanı ilə açıb xalqın müzakirə obyektiñə çevirə bilir. Böyük istədada malik olan yaziçi inceşənətin üç növü sintezindən gözəl bir əsər olan "Həyatum mənim, taleyim mənim" romanını yazar.

İnqilab Vəlizadə hansı mövzuya toxunursa toxunsun oxucunun qəlbinə yol açı bilir və o heç zaman vətən torpaqlarını yaddan çıxarmır. Yaziçi səkkizinci romanı olan "Nakam məhabbet" romanını yazar. Əsərin mövzusu İrəvan tarixindən və orada baş vermiş bir hadisədən götürülmüşdür.

Əsərdə iki gəncin- Ayşə ilə İbrahimin bir-birilərini gizli məhəbbətlə sevmələrindən və hissələrini bir-birinə bildirmədən ayrırlar. Ayşə qurbət eldə acınacaqlı, günər keçirir. Oğlan paltarında zindanlara düşür. Sonda da vüsala çatmadan hər ikisi haqqın dərgahına çatırlar.

İnqilab Vəlizadənin növbəti əsəri "Qan içinde həyat" epopeyası Vedibasarın 200 illik departasiyasından bəhs edir və bir böyük elin faciasını acıb xalqa göstərir.

Cəfərəş yaziçı sonralar "Xan Araz" epopeyasını bir neçə cilddə çap etdirir. Yaziçi İnqilab Vəlizadə dramaturgiya sahəsində də uğurlar qazanır, onun on üç səhnə əsəri işıq üzü görüb. 1984-cü ildə onun "Son gecə" dram əsəri Ağdaş Dövlət teatrında ikiyüz dəfedən artıq oynanılır. O Azərbaycanın qəhrəman oğlu Abasqulu bəy Şadlıskinin mübarizə yollarından bəhs edən "Xoş anlar qurbanı" pyesini yazır. Əsər C.Cabbarlı adına İrəvan Azərbaycan Dövlət Dram teatrında tamaşaşa qoyulub. İnqilab Vəlizadə həm də gözəl jurnalıdır. Tədqiqatçı alim kimi Azərbaycan Elmlər Akademiyasında elmi işçi vəzifəsində çalışır, üç monoqrafiya, onlارla məqalələrin müəllifidir.

Çox təssüflər olsun ki, Azərbaycan Yaziçılar Birliyi və Mədəniyyət nazirliyi İnqilab Vəlizadəyə xalqına xidmətlərinə görə bigənə qaldılar!

O, bütün ehtiyacları təmin olunan, "papaşalar"-ının hesabına maşın, ev, bağ, fəxri adlar, vəzifə alan bəzi şair və yaziçılar kimi, hazırın naziri olmayıb. Onu tanınanlar yaxşı bilir ki, o, nə vəzifə pərəst, nə də karyerist olub. O, hər zaman çalışıb ki, nümunəvi vətəndaş olsun. Gənc yaziçi yazdığı hekayə, pyes və romanları ilə həqiqi ziyan, gözəl insan və dəyərləi ailə başçısı olduğunu isbat etdi. Ölüm, sevib seçdiyi həyat yoldasını vaxtsız ondan ayırsa da o, övladlarının, şagirdlerinin, dostlarının hesabına sarsılmadı, əksinə daha da ezməşdi, mətnləşdi. Görəsen "daydaylar"-ının hesabına karyer sahibi olanlar onun yerinə olsayırlar və İnqilab müəllim "daydayı"llar-

kimi arxalı olsayıdı necə olardı?

Bəli cənablar, ömrünün yetmiş ilini xalqına, vətənə, millətinə həsr etmiş görkəmli bir yaziçinin 70-illik yubileyində Azərbaycan Yaziçılar Birliyinin sədri və sədarətli iştirak etmirsə buna nə ad vermə olar? Respublikamızda ondan artıq telekanal var, olmazdım bu kanalların heç olmasa biri on dəqiqə İnqilab Vəlizadənin 70-illik yubileyini işıqlandırırdı? Bəli, olardı cənablar, əger onun "papaşa"-ları, "dayday"-ları və ya dollarları olsayıdı, yüksək ad da verilərdi, hələ telekanallar bir-biri ilə rəqabətə də girirdi.

Görəsen nə vaxt xalqımızın görkəmli övladlarını sağlığında qiymətləndirməyi bacaracaq. Nədənsə bizlər dəyərlə insanlara ölümündən sonra qiymət veririk.

Nəden?

Yaziçi İnqilab Vəlizadənin 70-illiyi Azərbaycan Yaziçılar Birliyinin Natəvan klubunda keçirildə, ona soyuq münasibət gördüm. Bu şeir orda yarandı.

TƏƏSSÜF

Təəssüf, vətən oğlu, qəlbim odlandı,
Nə vaxt olmayıacaq bizdə ikilik?
Belə ikiliyə ürəyim yandı,
Köksümdə ürəyim tez oldu cılık.

Ayrışıklikdən getdi Qarabağ,
Getdi Laçın gölü, getdi Dəlidəğ.
Getdi keç üzümüz olmayıacaq ağı,
Çoxalıbdır yerlibazlıq üstəlik.

Yaziçi İnqilab iyirmi beş əsər,
Yazılıb çap etdirib onu sərasər.
Yazdıqça əziyyət çəkibdir təhər,
Az qalbdür əlinə alsın çəlik.

Adları verirlər yaxın tanışa,
Yaltaq olanları çəkirlər başa.
İşlərimiz tamaşadır, tamaşa,
Vəlizadə yazmaqdan olub ləlik.

İyirmi beş kitab yazan yaziçi,
Haqsızlıq gordükə ağarır saçı.
Təqəüdü ahr alverci, çayçı,
Onu verənlərə verilir kəklik.

Vəlizadə, qəhrələnmə düzələr,
Təmir komək etsə ədalət gələr.
Onda yaltaqların anası mələr,
Tapıb yeyə bilməz manda, əvəlik.

Baxıb incidikə Milli Nəriman,
Ürəyi titrədi, qəlbə oldu qan.
Görməyirmi haqsızlıq yaradan?
Vursun yaramazın başına çəlik.

Sair Nəriman Əyyub

"Diplomat" qəzetinin redaksiya heyəti Hamlet bəyi və Nigar xanımı ailə həyatı qurmaları münasibəti ilə təbrik edir, onlara uzun ömür, cansağlığı, ailə səadəti arzulayır.

"Diplomat" qəzetinin redaksiya heyəti Rövşən bəyi və Tərəna xanımı ailə həyatı qurmaları münasibəti ilə təbrik edir, onlara uzun ömür, cansağlığı, ailə səadəti arzulayır.

"Diplomat" qəzetinin redaksiya heyəti Rafiq bəyi və Arzu xanımı ailə həyatı qurmaları münasibəti ilə təbrik edir, onlara uzun ömür, cansağlığı, ailə səadəti arzulayır.

Статистические данные о курдах

В шумерских и ассирийских источниках XX века до нашей эры (то есть 4 тыс. лет назад) курды упоминаются под именами "кардака", "курти" и "гутии". В 612 г. до н.э. курды вышли на мировую арену, образовав Мидийскую империю, в последствии преобразованную в Мидо-Персидскую империю, просуществовавшую до 331 г. до н.э. Со временем образования Халифата (VII век н.э.) вплоть до наших дней курды в разное время вели борьбу против арабских, турецких, монгольских, туркменских, персидских и других поработителей.

Независимые курдские династии (Шедадиды, Мерваниды, Равадиды, Хасанвайхиды, Аюбиды) управляли не только отдельными княжествами, но и такими крупными странами как Египет и Сирия. Знаменитый полководец-курд Салах ад-Дин Аюби, много лет правивший Египтом, сумел объединить под своими знаменами арабов, курдов и другие народы и достиг значительных успехов в борьбе с крестоносцами. В эпоху раннего феодализма курдские династии пользовались большим политическим влиянием на Ближнем Востоке и сыграли значительную роль в судьбах народов региона.

С начала XVI в. Курдистан стал ареной непрекращающихся войн. За обладание им спорили две мусульманские державы - сефевидский Иран и Османская империя. Итогом этих войн стал Зохабский договор 1639 г., разделивший Курдистан на турецкую и иранскую части и сыгравший роковую роль в дальнейшей судьбе курдского народа. Руководствуясь законом "Разделяй и властвуй", правительства Османской империи и Ирана старались ослабить, а затем и ликвидировать курдские княжества в целях экономического и политического закабаления Курдистана. Этот раздел не только не положил конец междуусобицам, а, наоборот, еще более усилил феодальную раздробленность страны.

В новое время освободительная борьба курдов продолжалась. На протяжении всего XIX в. она выливалась в большие восстания,

которые жестоко подавлялись султанским и шахским режимами. Против своей воли курды были втянуты правительством Османской империи в первую мировую войну, после которой разоренный край разделили еще раз - теперь на четыре части - между Турцией, Ираном, Ираком и Сирией.

География
Страна курдов находится на юго-западе азиатского материка. До недавнего времени (до образования автономного региона Курдистан на севере Ирака) "Курдистан" имел не государственно-политический, а этнogeографический смысл.

Территория, на которой курды образуют относительное большинство населения (по одним данным в различных его частях от 84 до 94%, по другим - от 72 до 79%), поделена между четырьмя государствами - Турцией, Ираном, Ираком и Сирией.

Она расположена примерно между 34 и 40

градусами северной широты и 38 и 48 градусами восточной долготы и простирается с запада на восток приблизительно на 1 тыс. км., а с севера на юг - от 300 до 500 км.

Территория

Площадь Курдистана: 503 000 км² (источник: Канадский Университет Лавал)

В составе

Турции: 210 000 кв. км (т.е. 41,75 % от всей территории Курдистана);

Ирана: 195 000 кв. км (38,77% от всей территории Курдистана);

Ирака: 83 000 кв. км (16,5% от всей территории Курдистана)

Сирии: 15 000 кв. км (2,98% от всей территории Курдистана)

По данным курдских ученых Курдистан расположен между 30 и 40 градусами северной широты и 37 и 48 градусами восточной долготы, простирается с запада на восток приблизительно на 1 тыс. км, а с севера на юго - 750 км. И общая площадь Курдистана составляет около 548 000 кв. км; из них:

в Турции - 250 000 кв. км;

в Иране - 195 000 кв. км;

в Ираке - 80 000 кв. км;

в Сирии - 23 000 кв. км (территория

Курдистана пролегает с севера на юг на 1000 км и с востока на запад - на 750 км)

Население:

Свыше 40 млн. человек (Курдский институт в Париже), из

них

в Турции - 19 млн.

в Иране - 9 млн.

в Ираке - 8 млн.

в Сирии - 2 млн.

в ЕС - более 1 млн.

в России - 500 тыс.

в Афганистане - 200 тыс.

в Азербайджане - 150 тыс.

в Казахстане и

Киргизстане - 100 тыс.

в Ливане - 80 тыс.

в Грузии - 60 тыс.

в Армении - 45 тыс.

в Туркменистане - 40 тыс.

в Украине - 30 тыс.

в США - 30 тыс.

в Канаде - 10 тыс.

еще несколько

десятков тысяч в других странах мира.

Язык:

Курдский (индоевропейская языковая семья, иранская группа)

Диалекты:

курманджи - 78 % курдов (в Турции, Иране, Ираке и Сирии);

сорани - 12 % курдов (в Иране и Ираке);

заза - 5 % курдов (некоторые регионы Турции)

горани - 3% курдов (некоторые регионы Ирака)

лури - 2 % курдов (некоторые регионы Ирана)

Алфавит: (в порядке убывания)

латинский

арабский

кириллица

Религия:

Мусульманство суннитского толка - 80%

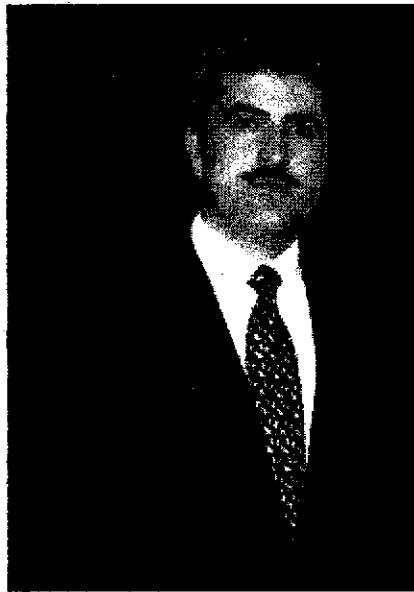
шиитского толка - 12%

езидизм - 5%

христианство и

иудаизм - 3%

ПРЕМЬЕР-МИНИСТР КУРДИСТАНА КОНСУЛЬТИРУЕТСЯ С ПОЛИТИКАМИ В БАГДАДЕ

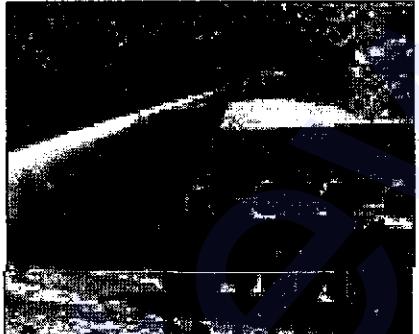

Премьер-министр Курдистана Нечирван Барзани проводит в Багдаде встречи с видными иракскими политиками. Вчера он встретился с Абдул Азизом аль-Хакимом, лидером Высшего совета исламской революции в Ираке. Вместе с Н.Барзани был представитель Курдистана в США Кубад Талабани. Обсуждались вопросы нефти, 140 статьи и финансирования пешмарга. На состоявшейся по итогам встречи пресс-конференции Масуд Барзани заявил, что курды, как часть Ирака, хотят решать все вопросы с помощью переговоров. Он также заявил, что обе стороны признают, что ни Эрбиль не может делать ничего без Багдада, ни Багдад без Эрбия. В тот же день вечером Н.Барзани встретился с вице-президентом Ирака Адилом Абдулмахди и лидером партии Национальный Конгресс Ирака Ахмедом Челеби. Было констатировано наличие некоторых разногласий, и при этом Абдулмахди заявил, что переговоры будут продолжаться и невозможно решить все вопросы за один день.

В Стамбуле разогнаны митинги сторонников прокурдской ПДО

В Стамбуле в различных частях города разогнаны митинги сторонников прокурдской Партии демократического общества (ПДО), которые пытались провести несанкционированные демонстрации протеста. Как сообщила "Хюрриет", сторонники ПДО в составе разрозненных групп, собравшихся в различных районах города - Окмейдан, Багчилар, Бейоглу, Кючюкчекмече и других скандировали лозунги в поддержку ПДО.

Отдельные группы демонстрантов в масках также выкрикивали лозунги в поддержку лидера Рабочей партии Курдистана (РПК) Абдуллы Оджалана. В итоге произошли столкновения демонстрантов с полицией. В ходе разгона полиция использовала слезоточивый газ и водометные машины. В результате столкновений с полицией с обеих сторон имеются раненые. Задержано несколько человек. В настоящее время ситуация взята полицией под полный контроль.

В столице Иракского Курдистана начинает работу генконсульство РФ

Генеральное консульство России открывается сегодня в столице Иракского Курдистана - городе Эрбиль. Об этом сообщил в телеинтервью в Багдаде посол РФ в Ираке Владимир Чамов. Начало работы российской миссии в этом регионе, по его словам, является "важным событием" в российско-иракских отношениях. Иракский Курдистан, отметил посол, "остается неотъемлемой частью Ирака". Глава дипмиссии сообщил, что в настоящее время в этом районе проживают более 300 российских граждан.

Как отмечают местные обозреватели, у России имеются в Иракском Курдистане и экономические интересы. В частности, соглашение с властями этого региона о разведке на углеводороды заключила недавно одна из российских нефтегазовых компаний. Там действует также представительство Липецкого трубного завода.

ПОСОЛ БЕЛЛ ДАЛЛЕЙ: ДЛЯ БОРЬБЫ С РПК НУЖНЫ ПОЛИТИЧЕСКИЕ РЕШЕНИЯ

Координатор Госдепартамента США по вопросам борьбы с РПК посол Белл Дайллей выступил на семинаре по вопросам борьбы с терроризмом в Вашингтонском институте. Рассказав о борьбе с терроризмом в целом, он остановился на борьбе с РПК. При этом он отметил, что США, как и обещал президент Буш, успешно работают с Турцией по обмену разведданными. Вместе с тем, он отметил, что по мнению США вопрос РПК не решается военным путем. "Мы надеемся, что вопрос будет решен политическими методами, и Ирак, Турция и США будут работать вместе дипломатическими способами". При этом он конкретизировал понятие "политических методов", отметив, что "на мой взгляд и внутри Турции, и за ее пределами нужны политические решения". Он также напомнил, что 8 пленных турецких солдат были освобождены именно дипломатическими методами.

В Адане задержаны 20 курдских подростков

В районе Сейхан провинции Адана (Турция) задержаны 20 подростков. Поводом для задержания детей стала акция протеста, организованная ими прошлой ночью. Дети

вышли на улицу, разожгли костер и начали скандировать лозунг "Да здравствует лидер Абдулла Оджалан!".

Получив сведения о происходящем, в квартал Барбарос выехал отряд полиции особого назначения (ОПОН). Подростки, заметив приближение полицейских бронемашин, начали расходиться, однако двадцатерых из них турецкому ОПОНу удалось задержать и доставить в полицейский участок. Гражданская полиция продолжает поиски участников акции.

В Турции 54 мэра ждут суда

Во вторник турецкая прокуратура возбудила уголовное дело в отношении пятидесяти четырех мэров, заявивших об отравлении главы "Рабочей партии Курдистана" Абдуллаха Оджалана. Градоначальникам грозит до двух тюремного заключения. Судебный процесс должен начаться в ближайшие дни, сообщает РИА "Новости". Напомним, что весной адвокаты Абдуллаха Оджалана заявили, что их подзащитный, отбывающий пожизненное наказание в тюрьме на острове Имралы в Мраморном море, подвергается "хроническому отравлению" токсичными металлами, в частности, стронцием и хромом. Данное утверждение поддержали мэры пятидесяти четырех городов, представляющих прокурдскую "Партию демократического общества". Турция провела обследование Оджалана и объявила, что у него не обнаружено никаких следов отравления. Мэрам городов было также предъявлено второе обвинение в поддержке "Рабочей партии Курдистана", что наказывается тюремным заключением на срок до десяти лет.

Вашингтон и Анкара сотрудничают по курдскому вопросу: глава МИД Турции

Министр иностранных дел Турции Али Бабаджан в ходе визита в Афины 6 ноября заявил, что вооруженные силы Турции приступили к проведению трансграничной операции в Северном Ираке.

Он также подтвердил сотрудничество Вашингтона и Анкары по данному вопросу. Глава турецкого МИД подверг критике власти Иракского Курдистана, которые, по его словам, не выразили своей позиции по отношению к Курдской рабочей партии (КРП).

"Мы все еще не услышали удовлетворительного заявления со стороны Северного Ирака. Некоторые шаги предпринимаются. Показываются фотографии и видеозображения, но конкретных шагов по борьбе с КРП, которые могли бы завоевать наше доверие, мы пока не видим", - подчеркнул Али Бабаджан, передает "Тренд". Турецкая армия получила полномочия на проведение трансграничной операции в Северном Ираке 30 ноября. 1 декабря турецкая армия провела первую "точечную" военную операцию против курдских боевиков в Северном Ираке. По информации Генштаба Турции, военные подразделения при активной поддержке артиллерии "нанесли удар по группе боевиков из 50-60 человек", которые находились на территории Северного Ирака близ границы с Турцией.

ДИПЛОМАТ

№ 35-36 (75-76) 01-31 Декабря 2007 ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Джалал Талабани: Шимон Перес открывает двери независимому Курдистану

Агентство новостей Уаен Иракский "Президент Джала Талабани" приветствовал заявления "израильского" президента Шимона Переса, де-факто подтверждающее "независимость" курдов Ирака.

Талабани описал заявления Переса как "реалистические" и сказал, что сионистский лидер является "человеком, открывающим дверь в иракский Курдистан." По словам Талабани, "к сожалению для курдов Ирака невозможно объявить независимость, потому что этого не потерпят

Вице-президент Курдистана и заместитель генерального секретаря ПСК Косрат Расул после возвращения с лечения в США созвал пресс-конференцию, где рассказал о своей поездке и своих встречах с президентом, вице-президентом и членами Конгресса США. К.Расул отметил, что он потребовал создания стратегического союза между США и курдами, и в этом вопросе его поддержал вице-президент Дик Чейни.

В отношении Рабочей

соседние страны.

Поэтому, сказал Талабани, лучший выход - сохранять нынешний статус федерации, при которой курды могут пользоваться самоуправлением на севере и участвовать в управлении другими частями Ирака.

Шимон Перес, Премьер-министр Израиля с 15 июля 2007, сказал, что "лучший способ решить внутренние проблемы Ирака состоит в федерализме. Оптимальным выходом для Ирака было бы разделить его на три независимые федеральные регионы.

Но учреждение независимого курдского государства или независимого федерального региона для курдов на севере Ирака - вопрос, который должны решать сами иракцы."

В интервью турецкому новостному телеканалу Си-Эн-Эн-турк, израильский лидер сказал, "учреждение независимого курдского государства в Ираке - вопрос, который должны решать сами иракцы.

Но я полагаю, что создание федеральной системы - лучший способ решить проблемы, в тисках которых оказался сегодня Ирак."

Косрат Расул: РПК-не террористическая организация

Партии Курдистана К.Расул отметил, что РПК нельзя называть террористической организацией, и проблема РПК должна решаться мирным, политическим путем. Он также отметил, что ожидаются изменения в правительстве Малики, но их конкретный характер не ясен.

реальной ситуацией в стране. Он также предложил, чтобы в пятничной проповеди представители духовенства призывали к миру и согласию и открывали глаза народу на реальную политическую ситуацию. По его словам, духовенство должно сплачивать население для того, чтобы процесс образования в Курдистане шел более активно.

НА НАМАЗЕ В КУРДИСТАНЕ БУДУТ ПРИЗЫВАТЬ СТРЕМИТЬСЯ К ЗНАНИЯМ

Вчера состоялось совещание в Министерстве по делам религий Курдистана с участием видных представителей мусульманского духовенства. Совещание было посвящено укреплению связей между духовенством и населением.

ТӘSİSCİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:
TAHİR SILĒMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
ТАХИР СУЛЕЙМАН

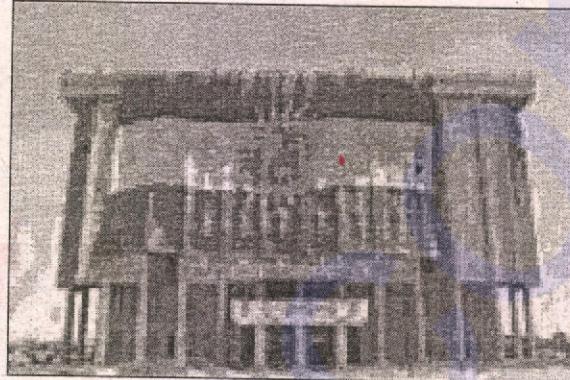
Tel: +994 50 352-33-18

Azərbaycan şöbəsinin redaktoru:
NƏRİMƏN ƏYYUB

Xüsusi müxbir:
RAMİZ CƏBRAYILOV

Müəlliflərin mövqeyi redaksiyanın mövqeyi ilə üst-üstə düşməyə bilər.

ПОСЛЕДНЯЯ страница

Кроме того, они просили обеспечить безопасность дорог, связывающих Ниневийскую долину с Курдистаном,

Мосульские христиане готовы войти в состав Курдистана

Делегация христианских религиозных лидеров ниневийской равнины во главе с митрополитом Алгуша и Шейханом Михаилом Мендси посетила

Парламент Курдистана, где была принята спикером Аднаном Муфти. Христиане рассказали о проблемах христианских жителей Ниневийской равнины и попросили о допуске молодежи в университеты Курдистана, так как из-за угрозы террористов она не может учиться в Мосуле.

а также выразили просьбу о включении Ниневийской равнины в состав Курдистанского региона.

Со своей стороны Аднан Муфти напомнил о многовековой дружбе и братстве между мусульманами и христианами Курдистана и отметил, что он близко к сердцу принимает проблемы христиан.

Он заверил, что внимательно отнесется к проблемам и просьбам.

АМЕРИКАНСКИЕ ДИПЛОМАТЫ ИНТЕРЕСУЮТСЯ ВЫПОЛНЕНИЕМ 140 СТАТЬИ

Делегация американских дипломатов во главе с советником посольства США в Багдаде посетила Киркук, намереваясь оценить ход реализации 140 статьи. Американцы встретились с губернатором Киркука и главой провинциального совета Рызгаром Али. Последний подробно рассказал о тех препятствиях, которые стоят на пути

выполнения статьи.

По его словам, к настоящему моменту решено не более 50% проблем. Он также заявил, что премьер-министр Ирака и правительство должны предпринимать более активные шаги. Делегация собирается встретиться в Киркуке со всеми силами и заслушать их мнение по ситуации.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

"Diplomat" qəzetiinin redaksiya heyəti və Əziz, Siyabənd, Vəli, Kərəm, Yusif, Kinyaz, Vəzir, Rövşən müəllimlər

Sərtib Teymur oğlunun

vaxtsız vəfatından kədərləndiklərini bildirir, qardaşları Sultana, Süleymana, Latife və ailəsinə dərin hüznələ başsağlığı verirlər.

Ünvan: Bakı şəhəri, 40
Küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil-17

Navnisan: Bakū 40 soqaq
S.Mehmandarov xanı 25 mal-17

Adres: Bakı 40, ulitsa.
C.Мехмандарова дом 25 кв-17

e-mail: diplomat_gazeti@box.az
Şəhadətnamə: N FŞ 005004966

BUSB-un 2 sayılı

Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Qəzet "Azərbaycan"

Nəşriyyatında çap edilib.

Sifariş: 2081

Tiraj: 1000